

Stockholms folkskoledirektion

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; t. Norr 285 57; sessions-
tid: i regel varannan fredag under läse-
terminerna kl. 3,15 e. m.*

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsande oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöll emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöra en stadens gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningsätt blivit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av vissa delar av förordningen om kyrkostämma, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten togs endast i anspråk av Klara församling; genom avtal mellan Stockholms stad och Klara församling år 1918 har emellertid numera även Klara folkskolas fastighet övergått i stadens ägo.

Efter inrättandet år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse (numera skolöverstyrelsen), erhöll den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling benämningen »Stockholms folkskoledirektion».

På framställning av folkskoledirektionen har kungl. maj:t den 13 febr. 1920 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt k. kung. den 9 okt. 1914 ang. inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, tills vidare under tio år, räknat från och med den 1 januari 1920, på vissa villkor vara befriad från inspektion av sitt folkskoleväsende genom statens folkskolinspektör, dock att denna befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirek-

tionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 15 mars 1920, att direktionen efter den 1 april 1920 skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden samt återstående tretton ledamöter av stadsfullmäktige. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna och utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande. Enligt kungl. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm äger folkskollärarpersonalen i Stockholm utse två representanter att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att, utom beträffande vissa i stadgan angivna ärenden, deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Dessa representanter jämte två suppleanter för dem väljas för två år av folkskollärarkårens ombudsförsamling (se sid. 182) bland inom staden anställda lärare, som ej äro ledamöter av direktionen. Enligt § 50 av kungl. stadgan för fortsättningsskolan den 16 sept. 1918 äga fortsättningsskolans lärare likaledes utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med samma befogenhet vid behandling av ärenden rörande fortsättningsskolan som folkskollärarpersonalens representanter i fråga om folkskolärenden.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av kungl. maj:t den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhava huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt direktionen överlämnas.

I överensstämmelse med fortsättningsskolestadgans föreskrifter och stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 fungerar folkskoledirektionen som styrelse för de obligatoriska fortsättnings- och ersättningskolor, som inrättats i Stockholm fr. o. m. höstterminen 1920 (se sid. 185).

Folkskoledirektionen handhaver dessutom förvaltningen och ledningen av dels de högre folkskolor, som jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1919 från och med höstterminen nämnda är inrättats i Stockholm, och för vilka kungl. maj:t den 6 febr. 1920 fastställt reglemente, dels

— i ekonomiskt avseende — den genom kungl. maj:ts beslut den 9 mars 1923 som kommunal mellanskola erkända förutvarande högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning, vilken skola sedermera genom stadsfullmäktiges beslut den 22 dec. 1925 och kungl. maj:ts resolution den 28 maj 1926 uppdelats i tvenne kommunala mellanskolor (se vidare sid. 178).

Slutligen står även den fr. o. m. år 1925 inrättade skolan för bildbara sinnesslöa barn (se sid. 195) under folkskoledirektionens ledning och förvaltning.

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. På grund härav har direktionen med avseende å folkskoleärenden utsett dels en ekonominämnd, dels en skolhusnämnd. Ekonominämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönereglementen i vissa fall, vissa tjänstledighetsfrågor, upplåtelse av skollokal, upphandlingar samt vissa andra ärenden av ekonomisk natur. Fr. o. m. år 1921 har direktionen dessutom uppdragit åt ekonominämnden att handlägga de ärenden ang. barnbespisningen, som tidigare varit överlämnade åt särskilda delegerade. I övrigt förbereder nämnden ekonomiärenden samt frågor ang. vissa tjänsteställningar, vilka skola prövas av folkskoledirektionen. Skolhusnämnden äger besluta om utförande av underhållsarbeten å skolhus och skolgårdar samt om åtgärder för verkställande av beslutade byggnadsarbeten, varjämte nämnden förbereder sådana skolhusärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett sex delegerade för undervisningsärenden med uppgift att förbereda vissa tjänstefrågor och frågor av pedagogisk natur samt utser årligen inom sig dels två ombud (jämte suppleanter) att närvara vid lärarprov, dels tre betygskommitterade.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skoloråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolorådet. Övriga ledamöter i skolorådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fyra, av församlingen å kyrkostämma för två år i sänder. Skolorådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande samt inom eller utom sig en kassör. Beträffande de olika skolorådens sammansättning se nedan under församlingarnas folkskolor (sid. 186).

Församlings skoloråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolorådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärarbefattningar och ordinarie

lärarbefattningar, utfärdar, i vissa fall, efter vederbörande överlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m.

Sedan stadsfullmäktige (första gången den 18 jan. 1926) ställt medel till folkskoledirektionens förfogande för beredande av studiestipendier åt i Stockholm mantalsskrivna, mindre bemedlade ynglingar och flickor, har direktionen — i enlighet med av stadsfullmäktige godkänt reglemente för Stockholms stads studiestipendier — tillsatt en särskild kommitté för uppgörande av förslag till tillsättande av ifrågavarande stipendiat (se nedan). Stipendierna, som utdelas av folkskoledirektionen, äro avsedda att underlätta fortsatta studier för synnerligen begåvade ynglingar och flickor; som äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller hava för avsikt att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Studiestipendierna kunngöras till ansökan lediga i januari månad de år, för vilka anslag för ändamålet beviljats. Ansökning, åtföljd av erforderliga handlingar, skall därefter före mars månads utgång inlämnas till folkskoledirektionen. Stipendiets årsbelopp bestämmes särskilt för varje stipendiat.

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skoloråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med senare ändringar (se under Kyrkliga institutioner, avd. 5). Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903, med ändringar den 7 juli 1905, 29 juni 1908, 16 sept. 1918, 14 febr. 1920, 13 juni 1924 och 29 maj 1925. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 22 juni 1923, med ändringar den 19 dec. 1924 och 18 juni 1926. K. stadgan ang. fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, med ändringar den 8 april 1921, 13 okt. 1922, 17 maj 1923, 20 juli 1925 och 18 juni 1926. K. stadgan ang. kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 30 juni och 31 dec. 1920, 13 april 1923 samt 28 maj och 18 juni 1926. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918, med ändringar den 30 juni 1920, 8 april 1921, 30 maj 1924 och 18 juni 1926. Instruktion för Stockholms folkskoledirektion den 19 mars 1920, med ändringar den 5 nov. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente för Stockholms stads folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 22 ang. 1923. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av kungl. maj:ten den 28 maj 1926. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:ten den 6 febr. 1920, med ändringar den 29 sept. 1922 och 6 april 1923. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 5 mars 1921. Reglemente för Stockholms stads studiestipendier, godkänt av stadsfullmäktige den 18 jan. 1926.

Stat år 1927. Utgifter: 15,108,465 kr. (därav att täckas med lånemedel 331,000 kr.; dessutom inom linjen fört, år 1926 beviljat låne-

FD. medelsanslag 26,800 kr.); inkomster: 4,316,465 kr. (däruv statsbidrag 4,014,200 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 2—3 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Övriga ledamöter

(valda en av Stockholms stads konsistorium, se nedan, och övriga av stadsfullmäktige).

- *Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru.
- *Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.
- Gyllander, K. G. G., fil. mag., lärare.
- Holmdahl, O. S., lektor, stadsfullm.
- Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.
- *Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru, stadsfullm.
- *Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör.
- *Lindskog, H. J., kyrkoherde (utsedd av konsistorium).
- *Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.
- Nordström, A., byggnadsingenjör.
- *Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.
- Walin, Ingeborg M., konsulent.
- *Wallin, H. E., kassör.

Suppleant

(utsedd av konsistorium).

Edquist, C., komminister.

Lärarpersonalens vid folkskolorna representanter.

Härner, Frida M.; Wallerius, L.

Suppleanter: Andersson, Emelie K.; Vide, V.

Lärarkårens vid fortsättningsskolorna representant.

Nyblom, A.

Suppleant: Ljunggren, Emelie K.

Sekreterare.

Österberg, B. A. E. (se nedan).

Folkskoledirektionens nämnder och delegerade m. m.

Ekonominämnden.

Carlsson, B. A.; Johansson, E. G.; Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E.; Larsson, O. E., ordf.; Magnuson, P. K.; Nordström, A.

Skolhusnämnden.

Larsson, O. E., ordf.; Magnuson, P. K.; Nordström, A., vice ordf.; Pettersson, K. G. A.; Wallin, H. E.

Delegerade för undervisningsärenden.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Holmdahl, O. S.; Larsson, O. E., ordf.; Lindskog, H. J.; Magnuson, P. K.; Walin, Ingeborg M.

Ombud att närvara vid lärarprov.

Holmdahl, O. S.; Lindskog, H. J.

Suppleanter: Walin, Ingeborg M.; Carlsson, B. A.

Betygskommitté

(enl. folkskolestadgaus § 10 mom. 1).

Holmdahl, O. S.; Larsson, O. E.; Lindskog, H. J.

Kommitté för beredning av frågor ang. utdelning av kommunala studiestipendier.

(Jfr ovan.)

Hedström, J. S., rektor, ordf.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; Nordlund, K., förste folkskolinspektör; Nordström, A., byggnadsingenjör; Pettersson, Anna C., skolföreståndarinna.

Sekreterare: Eliason, G. E., f. d. läroverksadjunkt.

Folkskoledirektionens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Bohlin, f. Jonson, Brita, fru.

Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm.

Jansson, W. A. W., ingenjör.

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

Svensson, A. R., kassör.

Folkskoledirektionens expedition.

Fredsgatan 9, C.; t. Norr 285 57, Norr 240 61; expeditionstid: 10—12 samt 1—3 (lördagar 10—2).

Stat år 1927. Utgifter: 177,780 kr.; inkomster: 415 kr.

Ekonomidirektör (24)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; t. Norr 89 92; träffas 2—3 (lördagar 1—2), under juni—augusti 1—2.

Sekreterare

(4,000 kr.).

Österberg, B. A. E.; t. Norr 240 61; träffas i regel 2,30—3,30 (lördagar 1,30—2,30).

Kamrerare (20).

Göransson, K. H.; t. Norr 40 24.

Kontorsskrivare (11).

Magnusson, A. Torborg.

Kontorsskrivare och kassör (11).

Barklund, Astrid M. E.; t. Norr 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3 (lördagar 10—2).

Kontorsskrivare och registrator (11).

Wallander, Karin J. M.; t. Norr 240 61.

Statistiskt biträde (11).

Andersson, Agnes C.

En amanuens (4,800 kr.), två kontorsskrivare (9), en kontorsskrivare (7), tre kontorsbiträden (5), fem extra biträden (2,325—1,800 kr.).

Byggnadsinspektör

(5,000 kr.).

Ellner, E. A. V.; t. Norr 150 69; träffas å folkskoleledningen i lokal i regel måndagar 3—5 samt onsdagar 1—3.

Värmeledningsinspektör

(1,440 kr.).

Dahlgren, W.; t. 12 84 (kontoret, Strömsborg, C.).

Förste vaktmästare (7).

Nilsson, J.

En vaktmästare (6), ett extra vaktmästarbiträde (1,000 kr.).

Inspektionen över folkskolorna.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan.

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnas även en andre folkskolinspektör samt en fortsättnings-skolinspektör, vilka skola närvara vid direktionens sammanträden med uppgift för den förstnämnde att förbereda företrädesvis frågor av pedagogiskt-administrativ natur angående folkskolorna och för den sistnämnde att förbereda frågor angående fortsättningsskolorna och högre folkskolorna, även samt att handlägga frågor rörande anordningar för ungdomens yrkesval samt rörande enskilda skolor. Assistenten biträder med skolstatistiska samt pedagogiska arbeten och utredningar m. m. Slöjdinspektören och slöjdinspektisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över undervisningen i hushållsgöromål tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de

ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m.

Instruktioner m. m. K. brev ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm den 13 febr. 1920. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektisen och gymnastikinspektören. (Instruktionerna äro f. n. under omarbeting.) Reglemente ang. avlönning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektiser i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921.

Stat år 1927. Utgifter: 97,640 kr.

Förste folkskolinspektör (27).

Nordlund, K. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1928); t. 22 78; träffas måndagar och torsdagar 2,30—3,30 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (24).

Lidman, C., stadsfullm.; t. Norr 89 93; träffas måndagar och torsdagar 2,30—3,30 och onsdagar 10—11.

Fortsättningsskolinspektör (24).

Ramsjö, K. O. V., t. 39 69; träffas måndagar och torsdagar 2,30—3,30 samt onsdagar 10—11.

Assistent (19).

Söder, A.; t. Norr 231 16; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 2,30—3,30 samt onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(7,800 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år; personligt tillägg 700 kr.).

Bergh, G. (t. o. m. ^{30/6} 1927); träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 2,30—3,30 samt onsdagar 10—11, t. Norr 89 67; dessutom i slöjdalen, Storkyrkoförs. folkskola, Svartmangatan 22, St., fredagar 1,30—3.

Slöjdinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Valentin, f. Kempendahl, Elsa C.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 2,30—3,30 samt onsdagar 10—11, t. Norr 89 67; dessutom per telefon 7—8 f. m. Vasa 34 50.

Skolköksinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Bergström, Gertrud K. A.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 2,30—3,30; t. Norr 86 65.

Gymnastikinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Falk, Elin; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö.D.j., tisdagar och fredagar 2—3; t. Norr 161 10.

FD.

Gymnastikinspektör (2,000 kr.).

Littorin, B. E., major; träffas i bostaden, Banérgatan 29, Ö.Dj.; onsdagar 6—6,30; t. 732 50; Norr 150 07. (tjänsterummet, högre allmänna läroverket å Östermalm).

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tills vidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna varjämte särskild läkare är anställd för biträde med den psykiska vården av de i hjälpklasserna intagna barnen ävensom för verkställande av nödgiga undersökningar för intagning i hjälpklasser.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsårets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas, å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till honom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förlutna läsåret samt därvid göra de framställningar och lämna de anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning.

Numera äro dessutom för några överlärardistrikt anställda två skolsköterskor dels för att biträda vid läkarnas skolundersökningar, dels för att genom besök i barnens hem etc. medverka till och övervaka, att läkarnas ordinationer följas.

Slutligen finnas vid folkskolorna inrättade en klinik för talrubbnigar, en ortopedisk klinik samt sjutton tandkliniker (se nedan).

Instruktioner. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares ålliganden, antagna av folkskoledirektionen den 12 juni 1912. Instruktion för hjälpklassläkaren, antagen av folkskoledirektionen den 2 jan. 1920, med tillägg den 14 dec. 1923. Instruktion för skolsköterska, antagen av folkskoledirektionen den 14 febr. 1919.

Arvönningar m. m. Skolläkare: inalles 57,800 kr. (däraf för kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna 7,800 kr.).

Stat år 1927. Utgifter: 79,600 kr. (Beträffande tandkliniker se nedan.)

Läkare vid folkskolorna.

Kjellberg, C. J. A. (Storkyrkoförs.); t. 745 05.

Zander, E. W. (Klara förs.); t. 92 06.

Spangenberg, K. G. V. (Ulrika Eleonora och St Görans förs.); t. Norr 183 00.

Kjerrulf, H. (Adolf Fredriks förs.); t. 123 90.

Gyllencreutz, Sara A. H.; t. 793 25 (Gustaf Vasa och Mattens förs.).

Billqvist, O. G. (Jakobs och Johannes förs.); t. 729 08.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); t. 759 84.

Sundell, C. (Katarina och Sofia förs.); t. Söder 330 40.

Nordenson, A. G. (Maria och Högalids förs.); t. Söder 335 34, Söder 349 53.

Hulting, C. G. (Brännkyrka förs.: Liljeholmens och Blommensbergs distrikt); t. Söder 147 88.

Ericsson, V. A. (Brännkyrka förs.: Enskede och Älvsjö distrikt); t. Enskede 13 44.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); t. 60 77.

Lönborg, F. U. (för ögonsjukdomar); t. 31 63, Norr 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); t. 730 83.

Häggström, A. E. (Ulrika Eleonora, St Görans, Adolf Fredriks, Gustaf Vasa, Mattens och Bromma förs.); t. 745 29. (för sjukdomar i öron, näsa och svalg).

Stangenberg, A. E. (Katarina, Sofia, Maria och Högalids förs.); t. Norr 264 53.

Wester-Hallberg, M. (Malin) (för underlivssjukdomar hos flickorna); t. 855 03.

Tamm, A. Alfild (för hjälpklasserna); t. 86 04.

Läkare vid kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna.

För manliga elever:

Zander, E. W. (se ovan); för norra kommunala mellanskolan samt norra avdelningarna av högre folkskolorna för handelsundervisning och för teknisk utbildning.

Sundell, C. (se ovan); för södra kommunala mellanskolan samt södra avdelningarna av högre folkskolorna för handelsundervisning och för teknisk utbildning.

För kvinnliga elever:

Bernhagen, Hanna L.; t. Norr 103 00; för norra kommunala mellanskolan samt avdelningarna å norr av högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Hellström, Alice U. C.; t. Norr 50 53; för södra kommunala mellanskolan samt högre folkskolan för handelsundervisning och avdelningarna å söder av högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Två skolsköterskor (2,900 kr.).

Klinik för talrubbingar vid Stockholms folkskolor.

För att söka lindra och bota talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en klinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplätts lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades kliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöill lokal i Katarina norra folkskola. Då kliniken visat sig fylla ett stadigvarande behov, har densamma fr. o. m. år 1920 erhållit en fast organisation samt inordnats under folkskoledirektionen.

Behandlingen pågår under lästerminerna vid kliniken å Norrmalm måndagar och fredagar kl. 2—3,30 samt vid kliniken å Södermalm tisdagar och torsdagar kl. 2—3,30.

Föreståndare

(arvode 1,000 kr.).

Tamm, A. Alfild (se ovan).

Två biträden.

Ortopedisk klinik vid Stockholms folkskolor.

Från och med år 1920 är försöksvis upprättad en ortopedisk klinik vid folkskolorna, dels för att omhändervä de undersökningar, vilka erfordras för hänvisning till hållningssymnastik, dels för att i övrigt ombesörja undersökningar av sjukdomar eller missbildningar i rörelseorganen, vilka kunna föranleda hänvisning till särskild klinisk behandling.

Kliniken hålles under lästerminerna öppen i Adolf Fredriks folkskola tredje onsdagen och andra lördagen i varje månad, i Sofia folkskola andra onsdagen i varje månad och i Högalids folkskola första onsdagen i varje månad. Dessutom hållas särskilda mottagningar jämte undersökningar för barn, tillhörande de skolor, vid vilka hållningssymnastik införts under åren 1925—1927.

Föreståndare

(arvode 2,610 kr.).

Asplund, E. G.

En assistent.

Folkskolornas tandkliniker.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anordnades år 1907 en försöks-tandklinik vid Stockholms folkskolor (i Engelbrekts folkskola). Sedermera hava medel anslagits för inrättande av nya kliniker, fr. o. m. höstterminen 1911 i Katarina norra folkskola, fr. o. m. höstterminen 1913 i Adolf Fredriks folkskola, fr. o. m. vårterminen 1920 i Kungsholmens, Enskede och Örby folkskolor, fr. o. m. höstterminen 1921 i Högalids och Midsommar-

kransens folkskolor, fr. o. m. vårterminen 1923 i Klara, Maria och Blommensbergs folkskolor, fr. o. m. den 4 febr. 1925 i Hedvig Eleonora och Oscars folkskola, fr. o. m. den 16 maj 1925 i Alviks folkskola samt fr. o. m. vårterminen 1927 i Matteus, Johannes, Katarina södra och Sofia folkskolor.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tandkliniker, antagna av folkskoledirektionen den 14 juni 1918.

Stat år 1927. Utgifter: 246,260 kr. (förutom rörliga lönetillägg).

Föreståndare för tandklinikerna

(1,980 kr.).

Hammarlund, H. A. F. (se nedan).

Klara tandklinik.

Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13—15, C.; t. Norr 215 18; kliniktid: 8—1,30.

Tandläkare (17)

Dahlén, G. S.

Kungsholms tandklinik.

Kungsholms folkskola, Mariebergsgatan 34, C.; t. Kungsh. 52 60; kliniktid: 8—4.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 1,800 kr.).

Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.; **Mårtensson**, Agnes.

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; t. Norr 293 96; kliniktid: 8—4.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 1,800 kr.).

Norén, A. Emelie H.

Tandläkare (17).

Stene, N. A.

Matteus tandklinik.

Matteus folkskola, Norrtullsgatan 18, Va.; kliniktid: 8—4.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 1,800 kr.).

Erikson, Märta.

Johannes tandklinik.

Johannes folkskola, Roslagsgatan 53, Va.; kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Atler-Eskilson, Greta.

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 76, Ö.; t. Norr 293 95; kliniktid: 8—1,30.

Tandläkare (17).

Lundberg, f. von Schulzenheim, E. A. J. E. (Nonny).

FD.

Hedvig Eleonora och Oscars tand-
klinik.

Hedrig Eleonora och Oscars folkskola,
Linnégatan 54, Ö. Dj.; t. 722 36;
kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Engström, f. Ekwall, Eva M.

Katarina norra tandklinik.

Katarina norra folkskola, Tjörhovsgatan
15, Sö.; t. Söder 304 94; kliniktid: 8—1,30.

Tandläkare (17).

Fischer, E. W.

Katarina södra tandklinik.

Katarina södra folkskola, Värmdögatan 2,
Sö.; kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Lind, Emy M.

Sofia tandklinik.

Sofia folkskola, Skånegatan 117, Sö.;
kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Stilow, Dagmar E.

Maria tandklinik.

Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö.; t.
Söder 32 06; kliniktid: 8—4.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönstillägg 1,800 kr.).

Strandberg, S. O.

Högalids tandklinik.

Högalids folkskola, Reimersholmsgatan
12—16, Sö.; t. Söder 365 98; kliniktid: 8—4.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönstillägg 1,800 kr.).

Hammarlund, H. A. F. (se ovan); Wadensten, Gull-
borg L.

Enskede tandklinik.

Enskede folkskola, Enskede; t. Enskede
9 02; kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Huss, Ingrid.

Älvsjö tandklinik.

Örby folkskola, Älvsjö; t. Örby 65; Lång-
brodals folkskola, Älvsjö; t. Älvsjö 118;
kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Lindström, Astrid P.

Liljeholmens tandklinik.

Midssommarkransens folkskola, Midssom-
markransen; t. Liljeholmen 95; klinik-
tid: 8—1,30.

Tandläkare (17).

Flodberg, Fanny.

Blommensbergs tandklinik.

Blommensbergs folkskola, Liljeholmen;
t. Gröndal 95; kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Blomgren, f. Lagerborg, Willy.

Alviks tandklinik.

Alviks folkskola, Ulvsunda; t. Ulvsunda
1 69; kliniktid: 8—4.

Extra tandläkare

(7,200 kr.).

Löfgren, H. A.

Dessutom vid samtliga kliniker inalles tjugu
biträden (2,880—1,620 kr.).

Stockholms kommunala mellanskolor.

Genom kungl. maj:ts beslut den 9 mars 1923 erkändes den fr. o. m. höstterminen 1919 be-
stående högre folkskolan för allmänt medbor-
gerlig bildning (se nedan sid. 180) såsom kom-
munal mellanskola, i vilken egenskap skolan åt-
njutit statsbidrag fr. o. m. den 1 jan. 1923.
Undervisningsplan för skolan fastställdes av
skolöverstyrelsen den 26 mars 1923. Den 1 juli
1926 uppdelades skolan i tvenne: den norra
och den södra skolan. Vardera skolan är
företrädesvis avsedd för barn, tillhörande mot-
svarande lärjungedistrikt norr resp. söder om
slussen.

Skolorna, i vilka både gossar och flickor un-
dervisas, utgöra en självständigt organiserad över-
byggnad på folkskolan, utgående från dennas
sjätte årsklass. Lärokursen är fyraårig och av-
slutas med realskolexamen. Fr. o. m. år 1924
anordnas därjämte, efter stadsfullmäktiges med-
givande, under sommarferierna en fortsätt-
ningskurs för att underlätta möjligheterna för
de avgående eleverna att erhålla tillträde till
gymnasiets andra ring.

Den pedagogiska ledningen av skolorna utövas
av en särskild, för dem gemensam styrelse, be-
stående av ordföranden i folkskoleledningen,
skolornas tjänstgörande rektorer samt fyra leda-
möter, som jämte tre suppleanter utses av folk-
skoleledningen för en tid av två år enligt i
skolornas reglemente lämnade närmare bestäm-
melser. Den ekonomiska ledningen och förvalt-
ningen handhaves av folkskoleledningen. Sko-
lorna övervakas därjämte av en inspektör, som

förordnas av skolöverstyrelsen. För den närmaste ledningen av vardera skolan förordnas av skolöverstyrelsen en bland de tjänstgörande lärarna såsom rektor. Därjämte förordnar skolstyrelsen vid vardera skolan en lärarinna såsom biträdande föreståndarinnan.

De kommunala mellanskolorna omfatta vårterminen 1927 inalles 33 avdelningar med tillsammans 904 lärjungar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under norra och södra skolan.

Författningar. K. stadgan ang. kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 30 juni och 31 dec. 1920, 13 april 1923 samt 28 maj och 18 juni 1926. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid kommunal mellanskola samt statsbidrag till sådan skola den 19 nov. 1918, med ändringar den 8 juni 1923 och 18 juni 1926. K. kung. ang. tillfällig löneförbättring åt lärarpersonal vid kommunala mellanskolor den 26 juni 1925. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor den 31 dec. 1920. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 28 maj 1926. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektor vid kommunal mellanskola). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 28 juni 1923 gällande jämväl för ämneslärare vid de kommunala mellanskolorna). Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggspension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1927. Utgifter: 1,132,835 kr. (därv att täckas med lånemedel 331,000 kr.); inkomster: 211,450 kr. (därv 210,500 kr. statsbidrag).

Avlöningar. Rektor. Två rektorer, en vid vardera skolan: utöver avlöning som ord. lärare tilläggsarvode 2,500 kr. jämte ett ålders-tillägg å 600 kr.

Biträdande föreståndarinnor. Två biträdande föreståndarinnor, en vid vardera skolan: utöver avlöning som ord. lärarinna tilläggsarvode 600 kr.

Ordinarie ämneslärare. 18 ordinarie ämneslärare, därv 9 manliga och 9 kvinnliga¹⁾:

¹⁾ Fr. o. m. den 1 juli 1927 tillkomma ytterligare 2 ord. ämneslärare, därv 1 manlig och 1 kvinnlig.

5,700 kr. för manlig och 4,500 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring vart och ett å 600 kr. för manlig och 420 kr. för kvinnlig lärare.

Till ord. lärare utgå dessutom enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 juni 1923 vissa fyllnadsersättningar.

E. o. lärare. 23 e. o. lärare, därv 6 manliga och 17 kvinnliga: 4,500 kr. för manlig och 3,900 kr. för kvinnlig lärare.

Timlärare. 6 timlärare i läsämnen, därv 5 manliga och 1 kvinnlig, 57 timlärare i övningsämnen. Ävlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme med 175 kr. för manlig och 140 kr. för kvinnlig lärare i läsämnen samt med 130 kr. för lärare i övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Vaktbetjäning m. m. Fr. o. m. höstterminen 1927 en extra vaktmästare (2,400 kr.) och en extra värmeledningsskötare (2,400 kr.) för nybyggnaden för den norra skolan¹⁾. I övrigt gemensam vaktpersonal m. m. med de folkskolor, till vilka de kommunala mellanskolorna hava avdelningar förlagda.

Styrelse.

Skolornas rektorer (se nedan), sekr.; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm., vice ordf.; Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör; Lindvall, F. E., överlärare; Pettersson, Anna C., skolföreståndarinnan.

Suppleanter: Robach, E. C., ekonomidirektör; Stendahl, Greta, flickskollärarinnan; Hedström, J. S., rektor.

Inspektor.

Nordlund, K., förste folkskolinspektör.

Ang. av stadsfullmäktige utsedda vittnen vid den muntliga prövningen i 1927 års realskol-examen se under avd. 4.

Stockholms norra kommunala mellanskola.

Den norra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1927 19 avdelningar (därv 12 blandade, 1 goss- och 6 flickavdelningar), av vilka 7 äro förlagda till Adolf Fredriks, 6 till Engelbrekts, 4 till Kungsholms och 2 till Alviks folkskola.¹⁾ Antalet lärjungar utgör inalles 540.

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 15 juni 1925 beviljat medel till uppförande (för en beräknad kostnad av 1,431,000 kr.) i kv. Kärran å Kungsholmen av en byggnad för den norra kommunala mellanskolan, avsedd för omkring 600 lärjungar. Byggnaden beräknas bliva färdig att tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1927.

FD.

Rektor.

Ölje, E. J. V.; träffas å rektorsexpeditionen, Saltmätaregatan 2, *Va.*, t. Norr 27 74, under terminerna, tisdagar och fredagar 11,15—11,45, i regel även övriga helgfria dagar omkr. kl. 11.

Biträdande föreståndarinna.

Carlsson, Elsa A.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	4 ¹⁾
Ord. lärarinnor	6 ¹⁾
E. o. lärare	5
E. o. lärarinnor	9 ²⁾
Manliga timlärare i läsåmnena	2
Timlärare i övningsämnena	36 ³⁾

Så lärare och lärarinnor 62

Stockholms södra kommunala mellanskola.

Den södra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1927 14 avdelningar (därav 7 blandade, 2 goss- och 5 flickavdelningar), av vilka 6 äro förslagda till Sofia, 4 till Högalids och 4 till Enskede folkskola. Antalet lärjungar utgör inalles 364.

Rektor.

Ohlsson, O. A. W.; träffas å rektorsexpeditionen, Skånegatan 117, *Sö.* (rum D. IV: 21), t. Söder 47 73, under terminerna, onsdagar och fredagar 10,35—11,05.

Biträdande föreståndarinna.

Bergstrand, Anna-Brita.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	5
Ord. lärarinnor	3
E. o. lärare	1
E. o. lärarinnor	9 ²⁾
Manliga timlärare i läsåmnena	3
Kvinnlig timlärare i läsåmnena	1
Timlärare i övningsämnena	29 ³⁾

Så lärare och lärarinnor 51

Stockholms högre folkskolor.

Som en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan inrättades fr. o. m. höstterminen 1919 högre folkskolor, för vilka reglemente fastställdes av kungl. maj:t den 6 febr.

¹⁾ Se noten å föreg. sida, v. sp.

²⁾ En av dessa tjänstgör såväl vid norra som vid södra skolan.

³⁾ Åtta av dessa tjänstgöra såväl vid norra som vid södra skolan.

1920 och undervisningsplaner godkändes av skolöverstyrelsen den 12 aug. 1920. Dessa högre folkskolor voro ursprungligen av följande typer, nämligen högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning med 4 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass, högre folkskola för kvinnlig utbildning, numera med 4 årsklasser och byggd på avslutad folkskola, högre folkskola för handelsundervisning, fördelad på två linjer, nämligen en tvåspråkig linje med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass samt en enspråkig linje med 2 årsklasser, byggd på avslutad folkskola, samt slutligen högre folkskola för teknisk utbildning med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass. Den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning ombildades år 1923 till kommunal mellanskola (se ovan). De återstående tre skolorna äro samtliga av yrkesbestämd karaktär. Fr. o. m. höstterminen 1923 har vid högre folkskolan för kvinnlig utbildning upprättats en avslutningsklass med undervisning huvudsakligen i husligt arbete och barnavård, parallell med andra årsklassen. Vid högre folkskolan för teknisk utbildning finnas sedan höstterminen 1925, resp. höstterminen 1926 såsom frivilliga fjärde årsklasser anordnade dels en praktisk avslutningsklass, dels en handels-teknisk avslutningsklass. Fr. o. m. höstterminen 1927 skall vid högre folkskolan för handelsundervisning anordnas en fjärde årsklass med huvudsyfte att utbilda korrespondenter.

Antalet avdelningar inom de högre folkskolorna är vårterminen 1927 42. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under de särskilda skolorna. Lärjungantalet vårterminen 1927 utgör inalles 1,080.

Enligt reglementet för Stockholms högre folkskolor skola dessa skolor stå under förvaltning och ledning av folkskoledirektionen, som för den närmare värden och ledningen av skolorna utser särskilda skolstyrelser, en för varje skola. Sådana styrelse skall bestå av, förutom tjänstgörande rektor, fyra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter utses av folkskoleledningen för en tid av två år.

Författningar. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918, med ändringar den 30 juni 1920, 8 april 1921, 30 maj 1924 och 18 juni 1926. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid högre folkskola samt statsbidrag till sådan skola den 16 sept. 1918, med ändringar den 28 okt. 1921, 8 juni 1923 och 18 juni 1926. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i slöjd och hushållsgöromål vid statsunderstödda högre folkskolor den 30 juni 1920, med ändringar den 22 juni 1921 och 18 juni 1926. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920, med ändringar den 29 sept. 1922 och 6 april 1923. Regle-

mente ang. avlöning och pension för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektorer vid högre folkskolorna). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggspension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1927. Utgifter: 661,975 kr.; inkomster: 239,000 kr. (statsbidrag).

Avlöningar. Rektorer. 3 rektorer, en vid vardera av de högre folkskolorna: förutom avlöning såsom ordinarie ämneslärare tilläggslön 2,500 kr. jämte ett ålderstillägg å 600 kr.

Ordinarie ämneslärare. 29 ordinarie ämneslärare, därav 17 manliga och 12 kvinnliga 5,700 kr. för manlig och 4,500 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 420 kr. för kvinnlig lärare.

Till ord. lärare utgå dessutom enligt stadsfullmäktiges beslut den 19 dec. 1923 vissa flynnadsersättningar.

E.o. lärare. 20 e.o. lärare, därav 14 manliga och 6 kvinnliga: 4,500 kr. för manlig och 3,900 kr. för kvinnlig lärare.

Timlärare. 72 timlärare, därav 41 i läs- och skrivämnen samt yrkesämnen och 31 i övningsämnen. Avlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme med i regel 175 kr. för manlig och 140 kr. för kvinnlig lärare i läs- och skrivämnen samt med 130 kr. för lärare i övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Vaktbetjäning m. m. Gemensamt med de folkskolor, till vilka skolornas avdelningar äro förlagda.

Stockholms stads högre folkskola för handelsundervisning.

Högre folkskolan för handelsundervisning omfattar vårterminen 1927 inalles 15 avdelningar, av vilka 7 äro förlagda till Klara, 4 till Mattens och 4 till Sofia folkskola. Sammanlagda antalet elever är 391.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; *Holmblad, D. G. A., grosshandlare, ordf.; *Nordström, A., byggnadsingenjör; *Nyberg, J., lektor vid Stockholms handelsgymnasium; *Wetterlind, J. A., grosshandlare, vice ordf.

Suppleanter: *Andrén, J. C., seerihandlare; *Nyblom, A., folkskollärare; *Rooth, I., bankdirektör; *Wallin, H. E., kassör.

Rektor.

Ehlin, E. E.; träffas å rektorsexpeditionen, Klara södra kyrkogata 15, C., t. Norr 284 20, under terminerna säkrast måndagar 2,45—3,30 e. m. och torsdagar 8,30—9 f. m. Expeditionen hålles i regel öppen varje läsdag 2,30—3,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	7
Ord. lärarinnor	5
E. o. lärare	5
E. o. lärarinnor	1
Timlärare i läs- och skrivämnen	12
Timlärare i övningsämnen	6

Så lärare och lärarinnor 36

Stockholms stads högre folkskola för teknisk utbildning.

Högre folkskolan för teknisk utbildning omfattar vårterminen 1927 14 avdelningar, av vilka 8 äro förlagda till Engelbrekts och 6 till Maria folkskolas byggnader. Antalet elever utgör tillsammans 340.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; *Hultman, G. H., överingenjör, ordf.; *Högquist, B. H. F., fabrikör; *Nordström, A., byggnadsingenjör; *en vakant.

Suppleanter: *Björklund, C. G., redaktör, stadsfullm.; *Carlsson, B. A., förste aktuarie; *Carlson, O. B., direktör; *Myrtin, S. M., civilingenjör.

Rektor.

Pehrson, A. T.; träffas å rektorsexpeditionen, Valhallavägen 76, Ö., t. Norr 284 14, under terminerna säkrast onsdagar 2,45—3,30 e. m., torsdagar 8,30—9 f. m. samt å överlärarexpeditionen i Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö., efter föregående överenskommelse per telefon, Norr 284 14.

Lärare.

Ord. lärare	10
E. o. lärare	9
Timlärare i läs- och skrivämnen samt yrkesämnen	18
Timlärare i övningsämnen	3

Så lärare 40

Stockholms stads högre folkskola för kvinnlig utbildning.

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning omfattar vårterminen 1927 13 avdelningar, av vilka 9 äro förlagda till Adolf Fredriks och 4 till Maria folkskola (vid Timmermansgatan). Antalet elever utgör inalles 349.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; *Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; *Ramstedt,

FD.

Eva J. A., lektor, vice ordf.; *Schager, H. Ingeborg S., föreståndarinna vid statens skolköksseminarium; *Widerström, Karolina O., med. lic., ordf.

Suppleanter: *Bergstrand, Anna-Brita, biträdande skolföreståndarinna; *Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.; *Walín, Ingeborg M., konsulent; *Östlund, f. Lundgren, Agda M., fru.

Rektor.

Aspman, Maria E.; träffas å rektorsexpeditionen, Västmannagatan 19 (uppgång E), Va., t. Vasa 32 67, under terminerna tisdagar 2—3 e. m. och torsdagar 8,30—9,15 f. m. samt i Maria folkskola, Timmermansgatan 28, 2 tr., Sö., torsdagar 12—12,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärarinnor	7
E. o. lärarinnor	5
Timlärare i läs- och skrivämnen	11
Timlärare i övningsämnen	22

Så lärarinnor 45

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör efter folkskoledirektionens bestämmande ett eller flera skolområden. Där särskilda förhållanden sådant förädlade, kunna två eller flera församlingar förenas till ett skolområde. Dessutom finnas av Stockholms stad helt eller delvis bekostade folkskolor vid fyra av barnavårdsnämndens barnhem (Stora och Lilla Blecktorner, Eolshäll och Sättra barnkoloni), vid skyddshemmen för gossar å Skrubba och för flickor å Eknäs samt vid Stockholms stadsmissions barnhem vid Bostorp i Gryts och Hultings församlingar i Södermanlands län.

Varje skolområde utgör ett överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolorna, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande särskilda tillsyningslärare utsedda. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan även kvinna förordnas. Ordinarie lärare antages av folkskoledirektionen efter vederbörande skolråds hörande. Besvär över beslut om tillsättning av dylik befattning anföres hos kungl. maj:t i ecklesiastikdepartementet. E. o. lärare antages av direktionen på viss tid, som ej må överstiga ett läsår. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra tillsammans lärarkollegiets ombuds församling, som minst en gång

varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektören, övriga inspektörer och överlärarna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Alla barn i åldern 7—14 år, vilka icke på annat sätt erhålla motsvarande undervisning, är pliktiga att deltaga i folkskolans undervisning. Folkskolan i Stockholm omfattar sju obligatoriska årsklasser, av vilka de två lägsta tillhöra småskolestadiet. Såsom överbyggnad på dem finnes en folkskolans högre avdelning, omfattande en årsklass. Denna senare skolkorm sedan år 1921 organiserad på tre elementärt yrkesbetonade linjer, en teknisk linje (för gossar), en handelslinje (för gossar och flickor) samt en huslig linje (för flickor), varjämte även i begränsad utsträckning förekomma klasser, i vilka undervisningen väsentligen är inriktad på allmänbildande ämnen.

Den årliga undervisningstiden i folkskolan utgör 39 veckor. Den dagliga undervisningstiden omfattar i regel 4—6 undervisningstimmar å 45 minuter. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan ej överstiga trettio, i folkskolans övriga klasser icke uppgå till mer än fyrtio samt i folkskolans högre avdelning icke uppgå till mer än trettiofem. I årsklasserna 1—3 och i allmänhet även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttages i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinnor) i regel behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår värterminen 1927 till inalles 1,062 med tillsammans 29,705 skolbarn.

Beträffande de högre folkskolorna se ovan, sid. 180, och beträffande fortsättnings- och ersättningskolorna se nedan, sid. 185.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår fyra å fem timmar om dagen och till lärare och lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. Hjälpklasser äro förlagda till Kungsholms, Engelbrekts, Sofia, Högalids, Enskede, Orby, Alviks och Ballstalsunds folkskolor. För dessa hjälpklasser tillämpas särskild undervisningsplan, avpassad för sju årsklasser, motsvarande folkskolan, och en fortsättningsklass, motsvarande folkskolans högre avdelning. Antalet barn i hjälpklass bör ej överstiga femton.

Beträffande skolan för bildbara sinnesslöa barn se sid. 195.

För barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning, i regel omfattande en timme om dagen. Ett antal med lungtuberkulos behäftade skolbarn åtnjuta undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftsavdelningar (f. n. vid Engelbrekts, Högalids och Midsommarkransens folkskolor). För hörselsvaga barn finnas fem klasser, fyra förlagda till Klara folkskola och en till Katarina norra folkskola.

Undervisning i slöjd, såväl manlig som kvinnlig, meddelas i samtliga årsklasser av folkskolan ävensom i viss utsträckning i folkskolans högre avdelning. Numera erhålla gossarna undervisning i trä-, metall- och pappslöjd samt undantagsvis även i bokbinderi och skomakeri. Flickorna undervisas i handarbeten och annan sömnad.

Undervisning i hushållsgöromål började meddelas första gången 1869, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolköök. Utgifterna för denna verksamhet bestridas numera av staden, varjämte staten lämnar bidrag till lärarinnornas avlöning. I undervisningen deltaga flickor ur sjunde och åttonde klasserna samt från hjälpklassernas femte, sjätte och sjunde årsklasser ävensom från hjälpklassernas fortsättningsklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet. Numera finnas två större skolträdgårdar, av vilka den ena, södra trädgården, som tillkom 1907, är belägen vid Stora Blecktornet och den andra, som upprättades hösten 1925, vid Eolshäll. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet i trädgårdarna meddelas därstädes ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I trädgården vid Eolshäll finnas växthus, från vilka även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthusen odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folkskolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksalar, i vilka barnen erhålla undervisning 2 å 3 gånger i veckan. Gymnastikskor tillhandahållas genom direktionens

försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda 21 fackutbildade gymnastiklärarinnor. Förutom vanlig friskgymnastik anordnas i vissa folkskolor s. k. hållningsgymnastik, avsedd för sådana barn, som äro behäftade med ryggradsdeformiteter. Vid folkskolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftsspel och idrottsövningar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava anordnats i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den egentliga staden äro inrättade skolbad, och beredes därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads bad- och siminrättning (se sid. 89). Dessutom är fr. o. m. år 1922 i ett stort antal skolor under läsåret anordnad obligatorisk simundervisning för elever, företrädesvis i folkskolans femte klass. På vintern anordnas med bidrag av statsmedel kurser i skidloppning. Under den varmare årstiden förekomma utflykter, dels i staden och dess omgivningar, dels, för vissa äldre årsklasser, till olika trakter av landet.

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoledirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka blåsinstrument blivit på enskild väg anskaffade. Musikkårer finnas f. n. vid 19 skolor.

I anslutning till den ordinarie skolundervisningen har under senare år (fr. o. m. år 1923 med anslag av staden) genom svenska skolmuseet (se under avd. 4) anordnats föreläsningar av skolfilm.

Under senare år hava vidtagits särskilda åtgärder i syfte att vägleda från folkskolan avgående elever vid val av fortsatt, mer yrkesbestämd skolutbildning. Denna verksamhet har genom av stadsfullmäktige beviljat anslag kunnat utvidgas till att avse jämväl val av yrke. Verksamheten bedrivs i form av upplysningsföredrag och därtill anknuten enskild rådgivning, varjämte genom folkskoledirektionens försorg utarbetade broschyrer med råd och anvisningar rörande fortsatt skolutbildning och yrkesval utdelas till elever i avgångsklasserna samt i fortsättningskolorna. Dessutom har anordnats ett systematiskt samarbete med Stockholms stads arbetsförmedlings ungdomsförmedling (se sid. 158).

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1927 anslagit 10,000 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överlärarna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1926 ialles 23,904 band (se vidare nedan under de olika skolorna). För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid.

FD.

307) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för ett begränsat antal lärare att deltaga i de av centralförbundet för nykterhetsundervisning anordnade sociala och hygieniska sommarkurserna (jfr sid. 315).

Vid skolorna finnas lärlungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1927 anslagit 40,000 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1926 till 74,773 band. För de särskilda bibliotekens bokbestånd den 31 dec. 1926 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning samt till läsning av lämplig ungdomslitteratur.

För elever i folkskolans högre avdelning och folkskolans påbyggnader anordnas regelbundet föredrags- och musikaftnar, till vilka jämväl lärare och föräldrar inbjudas.

Bespinning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Den omfattar numera såväl frukost- som middagsbespinning. Enligt av stadsfullmäktige den 29 dec. 1915 fastställda bestämmelser tillkommer det folkskoleledningen att anordna bespinningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet rörande vilka barn, som äro i behov av skolbespinning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskoleledningen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium¹⁾. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916. Antalet i bespinningen deltagande skolbarn utgjorde höstterminen 1926: i middagsbespinningen 2,989, varav 131 betalande, och i frukostbespinningen 539, varav 95 betalande. Fr. o. m. år 1925 har bespinningen utsträckt till att omfatta även behövande barn i försättnings-skolorna.

Författningar. Reglemente för Stockholms folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 22 aug. 1923. Instruktion för överlärare vid Stockholms stads folkskolor, utfärdad av [folkskoleöverstyrelsen] den 7 mars 1911. Bestämmelser angående handhavandet av barnbespinningen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 dec. 1915, med tillägg den 15 dec. 1926. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid folk- och småskolor samt statsbidrag till sådan avlöning den 16 sept. 1918, med ändringar den 28 okt. 1921, 8 juni 1923, 12 juni 1925

och 18 juni 1926. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i slöjd och hushållsgöromål vid folkskola m. m. den 30 juni 1920, med ändringar den 30 maj 1924 och 18 juni 1926. K. kung. ang. boställsordning för lärarpersonalen vid folk- och småskolor den 18 sept. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921, 15 juni 1922 och 12 dec. 1924. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektörer i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Avlöningsreglemente för lärarpersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Avlöningsreglemente för lärarpersonalen i övningsämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922. Avlöningsbestämmelser för småskollärarinnor vid Stockholms folkskolor i Brännkyrka och Bromma församlingar, antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921. Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggs-pension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1927. För folkskolorna: utgifter 10,043,435¹⁾ kr., inkomster 3,621,600 (däruv 3,553,000 kr. statsbidrag); för folkskolelokalerna: utgifter 2,951,555 kr.; inkomster 232,300 kr.

Avlöningar m. m. Överlärare. 19 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggs-lön 3,000 kr. samt ett ålders-tillägg å 600 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Tillsammans 211 lärare och 783 lärarinnor samt 25 småskollärarinnor²⁾. Storkyrkoförsamlingen³⁾: 2 lärare, 12 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 14 lärarinnor. Kungsholms församling: 11 lärare, 43 lärarinnor. S:t Görans församling: 14 lärare, 46 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 5 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 7 lärare, 23 lärarinnor. Matteus församling: 13 lärare, 43 lärarinnor. Jakobs församling: 4 lärare, 11 lärarinnor. Johannes församling: 8 lärare, 28 lärarinnor. Engelbrekts församling: 11 lärare, 42 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 3 lärare, 14 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare,

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkavården och tandklinikerna (se ovan.)

²⁾ Dessutom två manliga och en kvinnlig lärare samt en småskollärarinna vid barnavårdsnämndens barnhem, avlönade å barnavårdsnämndens stat.

³⁾ På grund av vakanser o. d. överensstämma siffrorna ang. lärarpersonalens fördelning å de olika församlingarna ej fullständig med de nedan under de olika skolorna lämnade uppgifterna.

¹⁾ Förteckning å ledamöter och suppleanter i lokalkommittéerna för barnbespinningen återfinnes i en av folkskoleledningen årligen av trycket utgiven matrikel.

23 lärarinnor. Katarina församling: 23 lärare, 88 lärarinnor. Sofia församling: 14 lärare, 50 lärarinnor. Maria församling: 17 lärare, 68 lärarinnor. Högalids församling: 11 lärare, 46 lärarinnor. Brännkyrka församling: 39 lärare, 133 lärarinnor samt 19 småskollärarinnor. Bromma församling: 10 lärare, 48 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. — Varje lärare 4,500 kr., varje lärarinna 3,600 kr.; dessutom tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för ordinarie lärare och å 360 kr. för ordinarie lärarinnor. Varje småskollärarinna 2,700 kr. samt tre ålderstillägg, efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 300 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. 28 e. o. lärare, var och en 3,600 kr., 34 e. o. lärarinnor, var och en 3,300 kr., samt 2 biträdande lärarinnor (3,600 kr.).

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnena. 52 lärarinnor i kvinnlig slöjd, 20 lärare i teckning, 14 lärarinnor i gymnastik, 15 lärare i sång: var och en 3,600 kr., 46 lärarinnor i hushållsgöromål: var och en 3,510 kr. jämte fri middag under arbetsdagarna (90 kr.); dessutom till samtliga övningslärare tre ålderstillägg, vart och ett å 360 kr., efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring. Två yrkeslärare i resp. trä- och metallslöjd, var och en 4,200 kr. samt tre ålderstillägg, vart och ett å 600 kr., efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring.

E. o. lärare och lärarinnor i övningsämnena. 10 e. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, 4 e. o. lärare i sång, 19 e. o. lärarinnor i hushållsgöromål samt 6 e. o. lärarinnor i gymnastik, var och en 3,300 kr. per år för full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

37 e. o. lärare i manlig slöjd: 3,300 kr. per år för lärare i trä- och metallslöjd och 2,400 kr. per år för lärare i pappslöjd med full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

Lärare i instrumentalmusik, tillsammans: 19,000 kr. Lektledare, tillsammans: 5,400 kr.

Särskild undervisning: 58,000 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp (500—200 kr. per år förutom dyrtidstillägg).

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare¹⁾: lönegrupp 7. 19 värmeledningskötare²⁾: lönegrupp 7. 20 baderskor: lönegrupp 2. 4 extra baderskor²⁾: 1,980—1,440 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

Försättnings- och ersättningsskolorna.

Från och med höstterminen 1920 hava jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 upprättats obligatoriska fortsättningsskolor i enlighet med bestämmelserna i kungl. stadgan ang. fortsättningsskolan den 16 sept. 1918.

Kursen i fortsättningsskolan skall i Stockholm omfatta högst 440 undervisningstimmar, fördelade på två år med omkring 30 veckor årligen och med 6 å 7 timmar i veckan. Undervisningen i de särskilda skolavdelningarna är dels och företrädesvis av yrkesbestämd karaktär och avsedd att giva förberedande yrkesutbildning åt sådana elever, som hava anställning i eller ämna ägna sig åt visst yrke, dels av allmän karaktär och inriktad på meddelandet av fortsatt allmänbildning. I överensstämmelse härmed äro tills vidare upprättade följande utbildningslinjer:

För gossar: fortsättningsskola för 1) järmanufaktur 2) träindustri 3) elektroteknik 4) handel 5) musik 6) allmän utbildning; för flickor: fortsättningsskola för 1) husligt arbete 2) sömnadsarbete 3) handel 4) musik 5) allmän utbildning. Dessutom meddelas frivillig undervisning i engelska åt fortsättningsskolans elever.

Antalet lärjungar utgör vårterminen 1927 tillsammans 1,546, därav i de yrkesbestämda fortsättningsskolorna 912 och i de allmänna 634. Lärjungarna äro fördelade på 91 avdelningar, förlagda till de särskilda folkskolorna (se nedan).

För de lärjungar, som vid skolåldersn slut erhållit tillstånd att avgå från folkskolan, men som på grund av bristande fattningsförmåga eller av annan orsak ej kunnat inhämta hela folkskolekursen, hava från och med höstterminen 1920 upprättats obligatoriska ersättningsskolor enligt i fortsättningsskolestadgan givna föreskrifter. Antalet lärjungar utgör vårterminen 1927 tillsammans 308, fördelade på 21 avdelningar.

Författningar. K. stadgan ang. fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, med ändringar den 8 april 1921, 13 okt. 1922, 17 maj 1923, 20 maj 1925 och 18 juni 1926. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 3 mars 1921. K. kung. ang. statsbidrag till avlönande av lärare vid fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, med ändringar den 19 juni 1919, 7 juli 1921, 15 juni 1922, 8 juni 1923, 22 maj 1925 och 18 juni 1926.

Avlöningar. Lärare och lärarinnor vid fortsättnings- och ersättningsskolorna, tillsammans: 100,000 kr. Avlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme under 32 veckor med 130 kr. för arbetskunskap och allmänna ämnen samt 110 kr. för övningsämnena (förutom rörligt tillägg).

¹⁾ Av dessa äro 3 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmeledningskötare.

²⁾ Därav en gemensam för samtliga skolor.

FD. Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 16 undervisningsavdelningar med 455 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 13 klassrum, den andra vid Själågårdsgatan 6, *St.*, med 6 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 2,517 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,014 band.

I Storkyrkoförsamlingens folkskola äro dessutom inrymda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 31 elever samt 1 avdelning av ersättningskolan med 8 elever.

Församlingens skolråd.

Stortorget 1, *St.*

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Bergenzon**, J. A., direktör; **Brandel**, R. A., komminister, vice ordf.; ***Creutz**, J. W., assuransdirektör; **Hellström**, L. G., grosshandlare; **Lundberg**, C. O., hamnarbetare; ***Mörner**, f. Murray, A. M. (Alma), folk-skollärarinnor; **Olsson**, A. E., hamnarbetare; ***Thurnell**, f. Jansson, Agda M. V., fru.

Suppleanter: **Adolfsson**, G. A., privatdetektiv; ***Dahlström**, K. W., skräddarmästare; **Jordman**, E., övermaskinist; ***Lindkvist**, K. M., elektriker; **Mårtensson**, J. L., materialförvaltare; **Svensson**, D., kontorsvaktmästare; ***Wirström**, K. O. F., konditor; *en vakant.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V., f. d. registrator; t. Söder 3 08.

Överlärare.

Karlsson, L. V. (t. o. m. ⁹⁰/₁₀₀ 1927); t. Norr 142 70; träffas å exp. Svartmangatan 22, *St.*, i regel alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,30—2.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	12
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 24

Vaktmästare (7).

Jansson, V. E.

En *baderska* (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 24 undervisningsavdelningar med 608 skolbarn. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15, *C.*, och innehåller 30 klassrum förutom ett antal rum för speciella skoländamål. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,208 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,287 band.

Till Klara folkskola äro vidare förlagda 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 62 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 7 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Klara östra kyrkogata 8, *C.*

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Billström**, J. M., prakt. läkare; **Dahlén**, G. S., tandläkare; **Lindskog**, F., överlärare; ***Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm., vice ordf. och kassör; ***Ståhlberg**, J. A. A., zinketsare; ***Törnberg**, A. O. Oson, förste reparatör.

Sekreterare.

Romare, P. B., aktuarie; t. Ålsten 5 19.

Överlärare.

Lindskog, F.; t. Norr 193 07; träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, *C.*, i regel alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,30—2.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	17
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 34

Vaktmästare (7).

Andersson, K. W.

En *vårmeedningsskötare* (7), en *baderska* (2).

Kungsholms och St Görans församlingars folkskola.

Kungsholms och St Görans församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 115 undervisningsavdelningar med tillsammans 3,333 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, *C.*, med 86 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, *C.*, med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 92, *C.*, två skolkök och en bespisningsanstalt. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 6,015 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,576 band.

Vid Kungsholms folkskola finnas vidare 9 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 154 elever samt 2 avdelningar av ersättningskolan med 31 elever.

Till skolan äro dessutom förlagda 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

Kungsholms församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Parmmätaregatan 3, *C.*

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Göransson**, E., byråchef; **Karlsson**, A. F., järnarbetare; **Ljungström**, V., distriktsläkare; ***Nyberg**, J. S., skräddarmästare; **Sällqvist**, A. A., inspektör; **Tillgren**, J., överlärare; ***Wing-**

borg, F. A., redaktör; *Åström, A. E., undervisningsråd, vice ordf.

Suppleanter: *Börgh, J. T. A., läroverksadjunkt; Boman, A. G., typograf; Ekstam, O. J. A., rektor; Johansson, L. C., arkitekt; *Malme, G. O., lektor; *Mårtensson, K. F. D., brandförman; *Nordkvist, f. Mattsson, Amalia I., fru; Sandahl, F. G. W., övervaktmästare.

Sekreterare.

Eckerström, I. J. B. A. A. E., kamrerare; t. Norr 235 26.

Överlärare.

Granath, E. V. K.; t. Kungsh. 3 04; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1—2, t. Norr 193 04, samt därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., tisdagar 12,45—1,15, t. Norr 107 06.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	43
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	20

S:a lärare och lärarinnor 82

S:t Görans församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Fleminggatan 56, C.

Folkard-Holmgren, J. F., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Eén, O. B. L., föreståndare; *Forsell, M. M. L. (Maja), skolkökslärarinna; Fristedt, J. Maria, folkskollärarinna; Hermansson, K. T. E., vaktmästare; *Holm, J. A., metallarbetare; Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru; *Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare; Törnberg, f. Pettersson, Anna M., fru.

Suppleanter: *Bergström, J. I., spårvägsman, vice ordf.; Fischer, C. G. H., sekreterare; Flodén, C. F., grosshandlare; Klaeson, Hanna M. V., folkskollärarinna; *Larsson, K. O., spårvägsman; *Löfgren, G., järnarbetare; Wahlén, P. A., skofabriksarbetare; *Winqvist, C. M., järnvägstjänsteman.

Sekreterare.

Lillieros, J., civilassessor; t. Kungsh. 23 44.

Överlärare.

Granath, E. V. K. (se Kungsholms förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	45
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	3
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 70

Vaktmästare (7).

Zallhagen, K. E. (Mariebergsgatan 34).

Två värmeledningsskötare (7), två baderskor (2).

Adolf Fredriks församlings folkskola.

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44—46, Va., och en vid Saltmätaregatan 2, Va.

Folkskolhuset vid Tegnérsgatan 44—46 har 65 klassrum, skolhuset vid Saltmätaregatan 2 12 klassrum. Skolan räknar vårterminen 1927 inalles 62 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,792 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 4,332 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,285 band.

Vid Adolf Fredriks folkskola finnas vidare 6 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 105 elever samt 1 avdelning av ersättningsskolan med 15 elever.

I skolhusen äro dessutom inrymda 7 avdelningar av den kommunala mellanskolan och 9 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Kammakaregatan 30, Va.

Mannström, C. O., vice pastor, självskr. ordf.; *Gagner, H. Marie-Louise C., seminarielektor; *Johannesson, E. A. V., justerare, vice ordf.; Källén, O. N., handlande; *Norman, C. A., direktör; Reuter, L. M., prakt. läkare; *Rudner, A. E., kassör; Sjöström, f. Viktorsson, A. Maria C., fru; Sterner, J. L., överlärare.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D., auditör; t. Norr 245 46.

Överlärare.

Sterner, J. L.; träffas å exp. Tegnérsgatan 44—46, Va., t. Norr 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1,30—2 samt å exp. Saltmätaregatan 2, Va., t. Norr 169 16, lördagar 11,30—12.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	14
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	48
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	10
Lärarinnor i övningsämnen	18

S:a lärare och lärarinnor 91

Vaktmästare (7).

Petterson, G. M.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

FD. Gustav Vasa församlings folkskola.

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1927 33 skolvadlingar med tillsammans 987 barn, därav 14 avdelningar undervisas på eftermiddagen efter 12,30 eller 12,45. Skolhuset har 29 klassrum. Den 31 dec. 1926 funnos i skolbiblioteket 2,590 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,257 band.

Till Gustav Vasa folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 31 elever och 1 avdelning av ersättningsskolan med 13 elever.

Församlingens skolråd.

Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; Andrén, O., överlärare; *Carli, E. J., f. d. överlärare; *Enqvist, C. E., posttjänsteman; *Hallström, K. L. F., tjänsteman; *Lagerqvist, A. V., läroverksadjunkt, vice ordf.; Larsson, I. S., förtroendeman; Ljung, J. A., prakt. läkare; Ohlsson, f. Anderson, Elin C., fru.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih., kanslisekreterare; t. 788 99.

Överlärare.

Andrén, O. (t. o. m. $\frac{30}{6}$ 1927); t. Norr 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, i regel varje lördag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,30—2.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 24	
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 47

Vaktmästare (7).

Palmback, E. V.

En värmeledningsskötare (7).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 59 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,763 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 48 klassrum. I förhyrd lokal, Idungatan 1 A, *Va.*, disponeras ytterligare 15 skolsalar. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 4,212 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,251 band.

Vid Matteus folkskola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 52 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 4 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Västmannagatan 92, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm., vice ordf.; *Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.; *Forsell, J. A. S:son, expeditionsföreståndare; *Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.; *Hesslin, O. E., fabriksföreståndare; *Holmberg, C. A., grosshandlare. *Suppleanter:* Eriksson, E. G., pianoarbetare; *Ingemårdsson, F. W., förgyllare; *Larsson, E. A., chaufför; *Petersén, C. O. B. B., grosshandlare; *Andersson, S., svarvare; *Kleist, J. B. A., ingenjör.

Sekreterare.

Edman, P. V., rådmann; t. 737 04.

Överlärare.

Lindberg, A. A.; t. Norr 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18, n. b., *Va.*, i regel varje lördag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	12
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	42
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 72

Vaktmästare (7).

Strömbäck, T. G.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 53 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,506 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 27 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 12 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Den 31 dec. 1926 omfattade skolbiblioteket i Johannes folkskola 3,744 band och skolbiblioteket i Jakobs folkskola 1,704 band. Johannes folkskolas lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,284 band och Jakobs 912 band.

Till Johannes folkskola äro vidare förlagda 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 61 elever och 1 avdelning av ersättningsskolan med 23 elever.

Jakobs församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Jakobsgatan 2, C.

Andrä, S. E. J., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Hedin**, Clara C. H., fröken; **Jonsson**, G. A., ständigt adjunkt; **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm., vice ordf.; ***Reuterskiöld**, C. B., major; **Sehardt**, Elisabeth, fröken; ***Sjögren**, P. A., ingenjör.

Suppleanter: **Helin**, O. H. F., plåtslagarmästare; ***Högquist**, K. G. A., direktör.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A., rådman; t. Brevik 77.

Överlärare.

Lindvall, F. E.; t. Norr 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., *Va.*, i regel alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,30—2 och i skolhuset vid Brunns-gatan 11, *C.*, t. Norr 169 15, fredagar 1,30—2.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 11
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärare i övningsämnen 2
Lärarinnor i övningsämnen 2

S:a lärare och lärarinnor 21

Vaktmästare (7).

Söhr, O. (Brunnsgatan 11).

Johannes församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Alfvén**, K. A., prakt. läkare; ***Hjorth**, J. E., direktör, stadsfullm., vice ordf.; **Johansson**, K., möbelsnickare; **Lindvall**, F. E., överlärare; ***Lundborg**, N., förrädsarbetare; **Wassberg**, A., f. d. överlärare.

Suppleanter: **Andersson**, J., Andersson, Gerda A., fru; ***Lindgren**, K. J., ombudsman; ***Nyblom**, A., folkskollärare; **Svensson**, K. L., montör; **Söhr**, O., vaktmästare; ***Wall**, C. V., brandförmän.

Sekreterare.

Engellau, I. L., advokat; t. 97 49.

Överlärare.

Lindvall, F. E. (se Jakobs förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 25
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärarinnor i övningsämnen 9

S:a lärare och lärarinnor 45

Vaktmästare (7).

Säfström, J. (Roslagsgatan 53).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Församlingens skolråd.

Östermalmsgatan 67, Ö.

Lindgren, J., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Branzell**, A., f. d. överlärare, vice ordf.; ***Carlsson**, J. A., måleriarbetare; **Lindblom**, K. A., rektor; ***Nöjd**, P. D., överlärare; **Wallin**, H., undervisningsråd, kassör; **Westermarck**, F. J. E., professor emer.

Suppleanter: ***Larsson**, L. O., utmätningsman; ***Lundh**, E. V. R., maskinist; **Rosengren**, Ester M., lärarinna; **Grönfors**, G. B. V., direktör; **Pehrson**, A. T., rektor; ***Boström**, G. T., förman.

Sekreterare.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 105 94.

Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1927 inalles 42 undervisningsavdelningar med 1,077 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 76, Ö., och har 53 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,870 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,226 band.

Vid Engelbrekts folkskola finnas vidare 7 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 103 elever samt 2 avdelningar av ersättningsskolan med 29 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 6 avdelningar av den kommunala mellanskolan samt 8 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. Norr 110 29; träffas å exp. Valhallavägen 76, Ö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1,30—2 samt tisdagar i skolan vid Värtan 10—10,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 33
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärare i övningsämnen 8
Lärarinnor i övningsämnen 13

S:a lärare och lärarinnor 63

FD.

Vaktmästare (7).

Hagberg, A. S.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1927 inalles 16 undervisningsavdelningar med 461 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 10 klassrum och nya skolhuset med 8 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 1,250 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 670 band.

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. Värtan 2 25; träffas å exp. i nya skolhuset tisdagar 10—10,30. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	11
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	3

S:a lärare och lärarinnor 23

Vaktmästare (7).

Åström, P. (gamla skolhuset).

En portvakt (nya skolhuset), en extra baderska (1,440 kr.).

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskola.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tills vidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö.Dj., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö.Dj., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolorna räkna vårterminen 1927 inalles 49 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,350 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 28 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37 har 12 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1926 5,427 band och lärarbiblioteket 1,778 band.

Till Hedvig Eleonora folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 29 elever.

Hedvig Eleonora församlingars folkskola.

Församlingens skolråd.

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; Danielsson, A. J., telefonmontör; Falk, Ingrid A. M.,

fröken; *Fähræus, G. R., rektor, vice ordf.; Hedman, C. E., möbelsnickare; Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru; *Larsson, C. F., direktör, kassör; *Löfgren, B. G., direktör; *Nordgren, R. E., överläkare.

Sekreterare.

Holmström, G. S., sekreterare i lantbruksstyrelsen; t. Söder 66 22.

Överlärare.

Stålfelt, P. E.; t. Norr 192 98; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö.Dj., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1,30—2 samt i Djurgårdens folkskola tisdagar 12,45—1,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	14
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 28

Oscars församlingars folkskola.

Församlingens skolråd.

Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; Bjurner, f. Fredén, Ruth, fru; Bjurström, O. V., linjeförman; *Gazelius, A., apotekare; Nylund, S. J., undervisningsråd; *Stålfelt, P. E., överlärare; *Wennerholm, O. T. H., vice härads-hövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R., registrator; t. 770 68.

Överlärare.

Stålfelt, P. E. (se Hedvig Eleonora församlingars folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 41

Vaktmästare (7).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling bildar två överlärardistrikt, se nedan.

Församlingens skolråd.

Högbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Andersson**, H. B. V., tulltjänsteman; ***Brunzell**, O., möbelhandlare, stadsfullm.; ***Danielson**, H., f. d. folkskollärare; ***Eriksson**, K. A. R., möbelsnickare, vice ordf.; ***Gyberg**, P. J., komminister; **Petersson**, E. A., handelsarbetare; **Rosén**, E. I., byggnadsnickare; **Svensson**, Anna, fröken; **Thunell**, J. W., byggmästare; **Valdén**, f. Karlson, Gerda S., fru.

Sekreterare.

Lundwall, S. A., advokat; t. Söder 335 40.

Katarina norra överlärardistrikt.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 41 undervisningsavdelningar med 1,190 skolbarn. Skolan är belägen Tjörhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,108 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,282 band.

Vid Katarina norra folkskola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 51 elever samt 1 avdelning av ersättningskolan med 23 elever.

Överlärare.

Lange, O.; t. Söder 135 05; träffas å exp. Tjörhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 32
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärare i övningsämnen 3
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 55

Vaktmästare (7).

Karlsson, J. L.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2), en portvakt (900 kr.).

Katarina södra överlärardistrikt.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1927 inalles 72 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,192 skolbarn. Skolan är belägen vid Värmdögatan 2, Sö., och är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 15 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 5,756

band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,261 band.

Vid Katarina södra folkskola finnas vidare 6 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 112 elever, samt 1 avdelning av ersättningskolan med 18 elever.

Överlärare.

Trönberg, P.; träffas å exp. Värmdögatan 2, Sö., nya skolhuset, i regel alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15; t. Söder 302 09.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 55
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärare i övningsämnen 5
Lärarinnor i övningsämnen 11

S:a lärare och lärarinnor 90

Vaktmästare (7).

Franzén, B.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117, Sö., och innehåller 71 klassrum, räknar vårterminen 1927 inalles 61 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,708 barn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,875 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,073 band.

Till Sofia folkskola äro vidare förlagda 6 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 117 elever samt 3 avdelningar av ersättningskolan med tillsammans 46 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 6 avdelningar av den kommunala mellanskolan och 4 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Borgmästaregatan 11, Sö.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson**, J. G., järnarbetare; **Carlquist**, A. T., kontrollingenjör; ***Eriksson**, O. H., statistikförare; **Johansson**, K. V., filare; **Moberg**, A. J., kranskötare; ***Svensson**, A. R., kassör; **Tengelin**, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.; **Wihlander**, A. G., f. d. överlärare, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S., sekreterare i skolöverstyrelsen; t. 303 S2.

Överlärare.

Agvald, R. V.; t. Söder 313 38; träffas å exp. Skånegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15,

FD.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	13
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	48
Lärare i övningsämnen	12
Lärarinnor i övningsämnen	15

S:a lärare och lärarinnor 88

Vaktmästare (7).

Frisk, A. R.

En värmeledningsskötare (7), två bader-
skor (2).

Maria församlings folkskola.

Maria församlings folkskola räknar vårtermi-
nen 1927 inalles 84 undervisningsavdelningar
med tillsammans 2,412 skolbarn. Skolan är för-
delad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen 23
Sö., med 59 klassrum¹⁾ och de båda övriga vid
Timmermangatan 28, Sö., med 31 klassrum.
Dessutom finnes på senare platsen en särskild
mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med
matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec.
1926 6,412 band. Skolans lärarbibliotek omfat-
tade vid samma tid 1,807 band.

Vid Maria folkskola finnas vidare 6 avdel-
ningar av fortsättningsskolan med tillsammans
98 elever och 2 avdelningar av ersättningssko-
lan med 26 elever.

Dessutom äro här inrymda 10 avdelningar av
den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; Ed-
berg, Ingrid M., lärarinna; *Holm, N. G., spår-
vägsman; *Holmdahl, O. S., lektor, stadsfullm.;
*Molin, O. E., kommuinister, vice ordf.;
*Rissén, Hj. R., tullkassör; Rydén, O. B., över-
lärare, kassör; Sundell, C., prakt. läkare;
Wickberg, T. W., tullöveruppsyningsman.

Sekreterare.

Masreliez, K. V., rådman; t. Söder 6 69.

Överlärare.

Rydén, O. B.; t. Söder 302 10; träffas å exp.
vid Ringvägen, Sö., i regel alla läsdagar 7,45
—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar
1,45—2,15 och å exp. vid Timmermangatan
28, Sö., t. Söder 135 06, onsdagar 10,30—11.

¹⁾ Enligt kungl. maj:ts resolution den 20
juni 1924 ang. delning av Maria församling skall
folkskolan vid Ringvägen, ehuru belägen inom
Högalids församlings område, anses tillhöra Maria
nybildade församling.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	16
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	65
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	19

S:a lärare och lärarinnor 107

Vaktmästare (7).

Hellman, O. H. (skolan vid Ringvägen); Björk-
lund, E. J. E. (skolan vid Timmermangatan).

En värmeledningsskötare (7), två bader-
skor (2).

Högalids församlings folkskola.

Högalids församlings folkskola räknar vårtermi-
nen 1927 58 undervisningsavdelningar med till-
sammans 1,643 barn. Skolhuset är beläget Rei-
mersholmsgatan 12—16, Sö., och innehåller 50
klassrum. Dessutom finnas lokaler för en fri-
luftsskola med plats för 25 bröstklerna barn.
Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 2,637
band och skolans lärarbibliotek vid samma tid
1,244 band.

Till Högalids folkskola äro vidare förlagda
4 avdelningar av fortsättningsskolan med till-
sammans 64 elever och 1 avdelning av er-
sättningsskolan med 15 elever.

I skolhuset finnas dessutom 4 avdelningar av
den kommunala mellanskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Högalidsgatan 30 (senare: Församlingshuset,
Högalidsberget), Sö.

Nilsson, N. U., kyrkoherde, stadsfullm., självskr.
ordf.; *Anderson, C. W., maskinarbetare;
Brusén, N. G., syssloman; Claesson, P. J.,
besökare, kassör; *Granstedt, G. A., bank-
kamrerare; Lidman, C., andre folkskolinspektör,
stadsfullm., vice ordf.; Månson, S. E., yrkes-
skollärare; *Nilsson, G. E. E., skohandlare,
stadsfullm.; *Pettersson, A. G., metallarbetare.

Sekreterare.

Steenberg, K., överlärare; t. Söder 36 02 (jfr
nedan).

Överlärare.

Steenberg, K.; t. Söder 45 70; träffas å sko-
lans exp. Reimersholmsgatan 12—16, Sö., alla
läsdagar i regel 7,45—8,30 f. m. samt mån-
dagar och torsdagar 1,15—2.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	47
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	14

S:a lärare och lärarinnor 76

Vaktmästarè (7).

Carlsson, E. J.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.Brännkyrka bildar från den 1 juli 1918 fyra överlärdistrikt, *Enskede*, *Älvsjö*, *Liljeholmens* och *Blommensbergsdistrikten*.*Församlingens skolråd.*

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Andersson, P., överlärare, stadsfullm., vice ordf.;
Eriksson, J. G., ingenjör; **Flygare**, B. O., kontorsskrivare; **Gäbel**, M., disponent, kassör;
Johansson, S. U. A., chaufför; **Lantz**, W. G. G., tullkontorist; **Lindquist**, E. G., spårvägsman;
Sandberg, C. A. J., förman; **Wahlberg**, J. G., typograf; **Wiberg**, f. Lundberg, Ingrid V., fru.

Suppleanter: **Bent**, J. H., sjökapten; **Blom**, J. E., maskinarbetare; **Ekborg**, C. J., tulltjänsteman; **Gau**, H. A., gipsörare; **Hed-Larson**, A., kamrerare; **Jansson**, Naimi, fröken; **Lindqvist**, G. R., journalist; **Lundin**, f. Fornstedt, Sigrid A., barnavårdsman; **Pettersson**, A. E., stationskarl; **Sandberg**, S. O., arrendator.

Sekreterare.

Öström, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör; t. Liljeholmen 3 89.

Enskede överlärdistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Enskede och Gubbängen, vilka vårterminen 1927 räkna 54 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,506 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1926 2,527 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 695 band.

Till Enskede folkskola äro vidare förlagda 5 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 73 elever och 1 avdelning av ersättnings-skolan med 15 elever.

Dessutom finnas här 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

Överlärare.

Edman, E. A.; träffas å exp. i Enskede folkskola alla lösdagar 7,45—8,30 f. m. samt dessutom måndagar och torsdagar 1,30—2; t. Enskede 10 62.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . . 10
 Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 37
 E. o. lärare i läs- och skrivämnen . . . 2
 E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 2
 Småskollärarinnor . . . 4
 Lärare i övningsämnen . . . 4
 Lärarinnor i övningsämnen . . . 13

S:a lärare och lärarinnor 72

Vaktmästare (7).

Carlberg, W. T. (Enskede skola).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Älvsjö överlärdistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Södertörn, vilka vårterminen 1927 räkna 49 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,253 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1926 2,473 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 851 band.

Vid Örby skola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 69 elever.

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å exp. i kyrkskolan alla lösdagar 7,45—8,30 f. m., t. Örby 127; i skolan i Långbrodal måndagar 1—1,30, t. Älvsjö 5 56; i skolan i Örby torsdagar 1,30—2, t. Örby 25.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . . 7
 Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 33
 E. o. lärare i läs- och skrivämnen . . . 3
 E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 4
 Småskollärarinnor . . . 3
 Lärare i övningsämnen . . . 3
 Lärarinnor i övningsämnen . . . 10

S:a lärare och lärarinnor 63

Vaktmästare och värmelednings-skötare (7).

Andersson, T. (Örby skola); Bergström, C. M. (Långbrodals skola).

Två baderskor (2).

Liljeholmens överlärdistrikt.

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1927 räkna 41 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,131 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 2,797 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 546 band.

Till Midsommarkransens folkskola äro vidare förlagda 5 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 103 elever och 1 avdelning av ersättningskolan med 8 elever.

Överlärare.

Andersson, P., stadsfullm.; träffas å exp. i Midsommarkransens skolor alla lösdagar 7,45—8,30 f. m., ävensom måndagar och torsdagar 1—1,30, t. Liljeholmen 4 01.

FD.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	30
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Småskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	12

Så lärare och lärarinnor 56

Vaktmästare (7).

Olsson, P. O. (Midsommarkransens skola).

En värmeledningsskötare (7), en extra vaktmästare (Årsta skola) (3,000 kr.), en baderska (2).

Blommensbergs överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Blommensbergs, Mälarhöjdens och Sättra skolor, vilka värterminen 1927 räknade 61 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,666 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,012 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 803 band.

Vid Blommensbergs folkskolor finnas dessutom 7 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 122 elever.

Överlärare.

Wahlström, A. T.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg i regel alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte torsdagar 1—1,30, t. Gröndal 65; å exp. i gamla skolhuset vid Mälarhöjden måndagar 12,45—1,15, t. Mälarhöjden 29.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	35
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	3
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Småskollärarinnor	10
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	9

Så lärare och lärarinnor 74

Vaktmästare (7).

Karlsson, E. A. Q. (Blommensbergs skola).

En värmeledningsskötare (7), en extra vaktmästare och värmeledningsskötare (Mälarhöjdens skola) (2,640 kr.), två baderskor (1,650—1,440 kr.).

Bromma församlings folkskolor.

Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällstalund, Alvik, Smedslätten, Äppelviken samt å Stora och Lilla Essingen, de tre sistnämnda i förhyrda lokaler. I dessa skolor undervisas värterminen 1927 inalles 1,719 barn, för-

delade på 72 undervisningsavdelningar. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1926 3,277 band (varav i kyrkskolan 451, i Bällstalund 782, i Alvik 1,444, i Smedslätten 348 och å Lilla Essingen 252). Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 802 band (varav 326 i Bällstalund och 476 i Alvik).

Vid Bromma folkskolor finnas dessutom 6 avdelningar av fortsättningsskolan (3 i Bällstalund och 3 i Alvik) med tillsammans 85 elever samt 2 avdelningar av ersättningsskolan (i Bällstalund och Alvik) med tillsammans 21 elever.

I Alviks folkskola äro därjämte inrymda 2 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Hedvall, A. G., folkskollärare, vice ordf.; Larson, N. G., byggnadsingenjör; Nilsson, A. D., avdelningschef; *Nyström, C. O. A., överstelöjtnant; *Plan, J. H., skomakeriarbetare; Wickman, f. Johansson, Laura K., fru.

Suppleanter: *Andersson, A., chaufför; *Andersson, A. J., expeditivakt; Gustafsson, A. K. E., spårvägsman; *Lieberath, E. H., major; Wretling, E. P., civilingenjör; Winberg, E. G., stenhuggare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare; t. Ulvsunda 10.

Överlärare.

Sandström, A. T. V.; träffas å exp. i Alviks skola alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 11,30—12,30, t. Ulvsunda 26; å exp. i Bällstalunds skola fredagar 11,30—12,30, t. Bromma 22; å exp. i Smedslättens skola måndagar 9—10.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	48
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
Småskollärarinnor	7
Lärare i övningsämnen	13
Lärarinnor i övningsämnen	25

Så lärare och lärarinnor 110

Vaktmästare och värmeledningsskötare (7).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola).

Vaktmästare (7).

Johansson, J. A. (Alviks skola).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2), en extra baderska (1,620 kr.).

Skolan för bildbara sinnesslöa barn.*Götgatan 38, Sö.; t. Söder 356 12.*

I enlighet med av folkskoledirektionen framlagt förslag beslöt stadsfullmäktige den 19 dec. 1923 att i Stockholm skulle upprättas en skola för bildbara sinnesslöa barn. Skolan, som trädde i verksamhet fr. o. m. år 1925, är anordnad som externat, d. v. s. eleverna bo i hemmen. Där elevernas egna hem befinnas i uppfostringshänseende olämpliga, utackorderas de genom skolans försorg i andra hem. Vid sinnesslöskolan meddelas f. n. undervisning åt 65 barn. Vid skolan, som fr. o. m. år 1926 omfattar fem avdelningar, äro anställda en föreståndarinna och fyra lärarinnor. I samband med skolan är anordnat ett s. k. daghem, närmast avsett för elever från sådana hem, där föräldrarna under dagen äro sysselsatta i förvärvsarbete utom hemmet.

Till verksamheten utgår statsbidrag med 90 kr. per lästermin för varje barn, som under nästföregående termin deltagit i undervisningen.

Stadsfullmäktige hava uppdragit åt folkskoledirektionen att vara styrelse för skolan.

Författningar. K. kung. den 24 okt. 1919 ang. understöd av statsmedel åt anstalter för bildbara sinnesslöa m. fl., med ändringar den 9 okt. 1922, 24 april 1923 och 11 april 1924.

Stat år 1927. Utgifter: 43,245 kr.; inkomster: 11,700 kr. (statsbidrag).

Styrelse.

Folkskoledirektionen.

Tf. föreståndarinna, tillika lärarinna
(5,160 kr.).

Elgenström-Borgström, B. Signe M., fru; träffas å skolans exp. alla läsdagar 8,15—8,40 f. m. samt dessutom måndagar och torsdagar 12,15—1,15.

Läkare.

Tamm, A. Alfild (se sid. 177).

Fyra e. o. lärarinnor (3,300 kr.).

LyS.

Stockholms stads lärnings- och yrkesskolestyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärnings- och yrkesskolestyrelsen.

Högbergsgatan 71, Sö.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i stadshuset, C., i regel andra tisdagen i varje månad under läs-terminerna.

Stadens yrkesskolor (se vidare nedan) sorterade till en början under folkskoledirektionen, men den 19 nov. 1917 beslöt stadsfullmäktige upprättande av en fristående nämnd för ledningen av desamma, nämligen Stockholms stads yrkesskolenämnd, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1917. I samband med den kommunala omorganiseringen genomförande år 1920 upphävdes emellertid denna instruktion. I dess ställe utfärdade kungl. maj:t endast den 19 mars 1920 en särskild föreskrift rörande sammansättningen av yrkesskolenämnden, som samtidigt erhöi den förändrade benämningen Stockholms stads lärnings- och yrkesskolestyrelse. Då särskild instruktion alltså saknas, är k. stadgan för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921 direkt normerande för styrelsens verksamhet.

Stockholms stads lärnings- och yrkesskolestyrelse har till uppgift att handhåva förvaltningen av stadens lärnings- och yrkesskolor och att handlägga därmed sammanhängande ärenden, ävensom att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av den kommunala yrkesskoleundervisningen samt handhåva förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärnings- och yrkesskolestyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av lärnings- och yrkesskolornas rektor (se nedan). Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Förste folkskolinspektören eller den tjänsteman, som folkskoledirektionen vid förfall för honom utser, äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Tillsynen över de olika lärnings- och yrkesskolorna skall under lärnings- och yrkesskolestyrelsens överinseende utövas av särskilda nämnder, bestående av, förutom skolornas rektor, tre för två år valda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av lärnings- och yrkesskolestyrelsen och de två andra av vederbörande arbetsgivar-, resp. arbetarorganisation. Dessa

nämnder äga att enligt de föreskrifter, lärnings- och yrkesskolestyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas. Nämnden för handelsgruppens skolor och kurser (se nedan) intar så till vida en särställning, att den består av lärnings- och yrkesskolornas och Stockholms borgarskolas rektorer samt sex av lärnings- och yrkesskolestyrelsen valda ledamöter, av vilka en skall vara representant för arbetsgivarna och en för de yrkesanställda.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärnings- och yrkesskolestyrelsens och resp. skolenämnders inseende av en rektor (yrkesskoldirektören), utsedd av skolöverstyrelsen efter förslag av lärnings- och yrkesskolestyrelsen. För att under yrkesskoldirektören utöva ledningen av vissa skolgrupper eller enskilda skolor äro av lärnings- och yrkesskolestyrelsen antagna överlärare, gruppöverledare eller förste lärare. Övrig personal antages och entledigas även av styrelsen, i den mån sådant icke uppdrages åt skolenämnden. Instruktioner för å lärnings- och yrkesskolestyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

För granskning av styrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Uppsikt över lärnings- och yrkesskolornas verksamhet utövas av en av skolöverstyrelsen förordnad inspektör.

Författningar. K. majts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921. K. kungörelse ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning den 4 nov. 1921, med ändr. den 13 okt. 1922 och 30 maj 1924. Kungl. brev den 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärnings- och yrkesskolestyrelse. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen den 10 sept. 1926. (Ang. fortsättningsskoleväsendet m. m. se under folkskoledirektionen.)

Stat år 1927. Utgifter: 1,071,330 kr.; inkomster: 419,730 kr. (däruv 357,970 kr. statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. i stadshuset; träffas i stadshuset tisdagar 2—3 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Eklund, J. M., fabrikör.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se nedan).

Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.

Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm.

*Jacobsson, G. L., direktör.

*Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

*Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Robach, E. C.; Fredsgatan 9, C.; t. 29 30,
Norr 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti 1—2.*Delegerade för prövning av ansökningar till lediga befattningar.*

Larsson, O. E.; Danielsson, T. H.; Jacobsson, G. L.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Brunzell, O., möbelhandlare, stadsfullm.

Linde, N., förtroendeman.

Schreuder, F., fabriksidkare.

Suppleanter:

Plan, J. H., skomakeriarbetare.

Wassén, C., disponent.

*Styrelsens expedition.**Högbergsgatan 71, Sö.; t. Söder 157 33, Söder 133 99, Söder 139 33; expeditionstid: 9—5 (lördagar och helgdagsaftnar 9—3).**Yrkesskoldirektör*

(12,000 kr.).

Andersson, G. K. K.; Högbergsgatan 71, Sö.; t. Söder 157 33, Söder 133 99; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 1—2.

Bokhållare (18).

Lindeberg, A. A. R.; kassakontoret hålles öppet 10—12 och 1—3.

Assistent (13).

Hellman, G. A.

Kontorsskrivare och registrator (7).

Lagerqvist, Greta.

Två kontorsbiträden (5), ett extra kontorsbiträde (2,580 kr.), två extra skrivbiträden (1,860—1,740 kr.), en kontorsvaktmästare (6).

**Stockholms stads skolor för yrkes-
undervisning.***Expedition: Högbergsgatan 71, Sö.; t. Söder 157 33, Söder 133 99, Söder 139 33. Beträffande de olika skolornas förläggning se nedan.*

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hemställde Stockholms arbetareförening år 1900, att stadsfullmäktige måtte befordra inrättandet av yrkesskolor. Denna framställning avsågs, men en samtidigt av folkskolinspektören C. G. Bergman väckt motion om frågans utredande genom en kommitté vann 1901 fullmäktiges bifall. Kommittén avgav sitt betänkande år 1906. I yttrande över detta anslöt sig folkskoleledningen till ett av förste folkskolinspektören F. von Schéele avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan, som i mycket avvek från kommitterades, och vari organisationen av yrkesskolorna i München begagnats som förebild. Detta förslag följdes i allt väsentligt i stadsfullmäktiges beslut år 1911, enligt vilket yrkesskolor med kostnadsfri undervisning upprättades fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Skolorna ställdes [t. o. m. 1917] under folkskoleledningen, som för handläggning av hithörande ärenden inom sig utsåg en yrkesskolenämnd (jfr ovan sid. 196), varjämte för varje skola tillsattes en särskild styrelse. Till en början inrättades en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickarskola och en klädsömnadsskola; sedermera tillkommo successivt en elektrisk montörskola, en smedskola, en rörläggarskola, en bleck- och plåtslagarskola samt en skola för linnesömnad. Undervisningen i dessa skolor, som voro treåriga, meddelades en dag i veckan, under det att eleverna övriga dagar arbetade som lärlingar hos enskilda mästare, och omfattade utom yrkesutbildning även meddelande av kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskänneedom, hälso- och samhällslära m. m. År 1913 anordnades en tvåårig sexdagarskola för hem-sömmerskor. År 1915 inrättades en tvåårig endagsskola i husligt arbete för ur folkskolan avgångna elever, vilken dock 1920 överflyttades till fortsättningskolorna (sid. 185). År 1917, då staden övertog den för Stockholms byggmästareförenings muraryrkesskola å stadens fastighet Östermalmsgatan 66 uppförda byggnaden, anordnades där en murarskola med aftonskoleundervisning. År 1919 upprättades en urmakarskola, bestående av en ettårig femdagarskola samt en därpå följande treårig endagsskola. För att bereda även äldre arbetare tillfälle till yrkesutbildning inrättades år 1916 aftonkurser för elektriska montörer, för svagströmstekniker och för sömmerskor. I anslutning till 1918 års lagstiftning angående den kommunala yrkesundervisningen genomfördes fr. o. m. år 1920 en omläggning av yrkesskoleväsendet i Stockholm. Sålunda företogs en uppdelning av de olika skolformerna

LyS.

samt infördes ny ämnesfördelning, varjämte hela verksamheten väsentligt utvidgades.

Från och med år 1920 finnas tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen verkstadsskolor, lärlingsskolor och yrkesskolor. Verkstadsskolorna, som äro avsedda för nybörjare i resp. yrken, meddela eleverna den grundläggande utbildningen i dessa. Inträdesåldern vid verkstadsskolorna är lägst 14 år (i murare- och slaktarskolorna 18 år). Undervisningen pågår 5 eller 6 dagar i veckan under en tid, som allt efter de olika yrkena varierar mellan 4 månader och 4 år. Läroämnena äro till huvudsaklig del yrkesarbete samt i någon mån ritning, räkning o. d. Fr. o. m. år 1915 hava kurserna i flertalet verkstadsskolor blivit förlängda, i regel till två år. I samband härmed har den ändringen vidtagits, att i verkstadsskolorna meddelas undervisning, förutom i yrkesarbete, även i teoretiska ämnen i en omfattning, motsvarande antingen lärlingsskolans hela kunskapsområde eller ock lärlingsskolans första årskurs. Lärlingsskolorna hava till ändamål att bereda yrkesanställda tillfälle att, samtidigt med förvärvande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i yrket, inhämta sådana praktiska och teoretiska kunskaper, som kunna anses nödvändiga för att nå största möjliga yrkesskicklighet. Efter en år 1921 genomförd omläggning utgöras lärlingsskolorna av två skolorformer, dels lärlingsskolans yrkesavdelningar (för elever i åldern 15—18 år), dels dess särskilda kurser för äldre arbetare. I yrkesavdelningarna erhålla eleverna undervisning 6 å 9 timmar, förlagda till en hel dag eller till 2 å 3 kvällar, varje vecka under två års tid. Läroämnena äro, förutom praktiskt verkstadsarbete, yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, fackritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärsskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Lärlingsskolans särskilda kurser för äldre arbetare äro avsedda för yrkesarbetare i åldern över 18 år, som ej haft tillfälle att bevista lärlingsskolans yrkesavdelningar, och som i dessa kurser beredas tillfälle att i vissa ämnen inhämta motsvarande kunskaper. Undervisningen är i regel förlagd till aftnarna. Yrkesskolorna eller, som de numera benämnas, yrkesskolans ämneskurser äro en direkt påbyggnad på lärlingsskolan och äro avsedda för dem, som genomgått lärlingsskola och önska ytterligare förkovra sig i sitt yrke. Sådana skolor kunna anordnas under olika former med längre eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken. Läroämnena äro yrkesteknik, ritning och räkning.

Förutom denna fr. o. m. år 1920 genomförda omorganisation av yrkesskoleväsendet i Stockholm företogs samtidigt en avsevärd utvidgning av verksamheten. Fr. o. m. höstterminen 1920 upprättades nämligen dels nya lärlingsskolor inom kop-

parslagare-, skomakare-, vagnmakare-, tapetserare-, guldsmeds- och instrumentmakaryrkena, dels ock nya parallellavdelningar inom förut befintliga lärlingsskolor. Dessutom upprättades verkstadsskolor inom samtliga nu nämnda yrken samt därjämte inom smeds-, bleck- och plåtslageri- samt möbelsnickeri- och sadelmakeriyrkena. För utvidgningen erforderliga lokaler erhöles genom upplåtande till lärlings- och yrkesskolestyrelsen av den s. k. stallbyggnaden vid f. d. Nürnbergs bryggeri, Högbergsgatan 71. Förutom ovan nämnda nya verkstads- och lärlingsskolor hava under åren 1921—1925 tillkommit verkstadsskolor för ateljésömmerskor, murare och skräddare, en lärlingsskola för husligt arbete samt nya verkstads- och lärlingsskolor för hattmodister, målare, slaktare och charkuterister samt bokbindare. De båda nya verkstadsskolorna för målare och murare skilja sig från tidigare anordnade sådana därigenom, att eleverna, sedan de en kortare tid erhållit utbildning å skolverkstaden, utsändas till målarmästare och byggmästare i staden, hos vilka de under skolländningens kontroll mot vanlig lärlingslön få deltaga i förekommande yrkesarbeten.

Å andra sidan hava verkstads- och lärlingsskolorna för sadelmakare och lärlingsskolan för rörläggare i brist på elever blivit nedlagda och ersatta med särskilda undervisningskurser.

Fr. o. m. hösten 1920 anordnas aftonkurser i sömnad för husmödrar. Vid yrkesskolan för elektriska montörer anordnas fr. o. m. år 1923 en elektrisk installatörskurs, avsedd att meddela sådana kunskaper, som erfordras för erhållande av behörighet att utföra elektriska installationer. Åren 1923 och 1925 hava inrättats tvenne nya skolkök, belägna Brännkyrkagatan 2 B och Sveavägen 83, varest kortare kurser i olika grenar av husligt arbete anordnas. Vidare har år 1924 tillkommit en särskild ettårig kurs för färghandelsbiträden.

Fr. o. m. den 1 juli 1924 har lärlings- och yrkesskolestyrelsen i enlighet med beslut av stadsfullmäktige jämväl övertagit ledningen och förvaltningen av Stockholms borgarskolas handelslinje. Denna för utbildning i handelsyrket m. m. avsedda gren av lärlings- och yrkesskolans verksamhet omfattar numera dels dagsskolor, bestående av Stockholms stads handelskolas A-kurs, av tre terminer längd, samt en ettårig påbyggnad på denna, kallad handelsskolans B-kurs, dels kvällskurser (tvååriga, ettåriga eller terminskurser) med undervisning i olika handelsämnen, dels kurser i maskinskrivning och stenografi, dels ock en tvåårig lärlingsskola med kvällsundervisning för kontorsanställda och butiksbiträden.

Fr. o. m. den 1 febr. 1927 har vidare upprättats en skola för blivande expeditörer inom manufakturhandelsbranschen, organiserad efter ungefär samma grunder som verkstadsskolorna. Vid skolan anordnas årligen två kurser med daglig undervisning, vardera på tre månader. Undervisningen omfattar handelslära, varukänedom, handelsräkning och affärsskrivning. Fr. o. m. höstterminen 1927

komma att anordnas kvällskurser (två om året) inom samma bransch, avsedda för i manufakturhandel redan anställda. Motsvarande skolor och kurser för blivande expediter och för i resp. yrken redan anställda skola fr. o. m. höstterminen 1927 anordnas jämväl för järn- och bösättnings- samt speceri- och matvarubranscherna.

I april 1927 kommer att inrättas en ny parallellavdelning av verkstadsskolan för mekaniker, vilken avdelning är speciellt avsedd för elever vid Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba (se sid. 211) och skall förläggas till en för ändamålet uppförd verkstadsbyggnad vid skyddshemmet.

Undervisningen vid verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna är i regel helt kostnadsfri. Endast vid handelsgruppens skolor och kurser (frånsett lärlingskolan för kontorsanställda och butiksbiträden) liksom även i allmänhet i yrkesskolans ämneskurser erlägga eleverna avgifter. I verkstadsskolorna erhålla eleverna flitpengar för utförda arbeten.

Antalet elever vid samtliga skolor utgjorde vid vårterminens början år 1927 inalles 2,526.

Vid verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna finnas trenne för såväl lärare som elever avsedda skolbibliotek, av vilka två äro belägna Repslagaregatan 24 och ett Fatbursgatan 12. Biblioteken, som vid 1927 års ingång omfattade 2,770 band, innehålla huvudsakligen teknisk facklitteratur, litteratur om samhällslivet m. m.

Författningar. K. maj:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen den 10 sept. 1926. Avlösningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1923.

Avlöningar. (Beträffande överlärare, grupp- och föreståndare m. fl. se nedan.) Ordinarie lärare. 10 ordinarie lärare, därav en manlig lärare i teoretiska ämnen och en manlig förste yrkeslärare 5,400 kr., 5 manliga yrkeslärare 5,100 kr. och 3 kvinnliga yrkeslärare 3,900 kr. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 360 kr. för kvinnlig lärare.

E. o. lärarpersonal. 27 t. v. anställda lärare (5,400—3,750 kr.) och 7 t. v. anställda lärarinnor (3,600 kr.) samt 3 t. v. anställda lärare i maskinskrivning vid handelsgruppen (2,310 kr.). Dessutom 105 timlärare, därav 76 manliga och 29 kvinnliga, samt därjämte tillfälligt anställda timlärare. Timlärarnas arvoden utgå med 4,50—2,40 kr. för varje undervisningstimme enligt av tjänstenämnden fastställda grunder.

Inspektor

(förrördnad av skolöverstyrelsen).

Wretblad, P., ingenjör, teknisk konsulent i kommerskollegium.

Rektor.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se ovan).

Mekaniska, elektriska och snickaregrupperna.

Mekaniska gruppen: Svedenborgsgatan 16, Sö.; exp.: t. Söder 330 26; *elektriska och snickaregrupperna:* Repslagaregatan 24, Sö.; dessutom lokaler för teoretisk undervisning: Fiskaregatan 1, Sö.; exp.: t. Söder 145 04, Söder 337 01.

Överlärare för den teoretiska undervisningen

(7,500 kr.).

Johansson, K. D. E.

Överlärare för den praktiska undervisningen

(7,500 kr.).

Vakant.

Två vaktmästare (7), en verktygsutlämnare (7) (för mekaniska gruppen); ett extra skrivbiträde (2,160 kr.), en vaktmästare (7) (för elektriska och snickaregrupperna).

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för mekaniker samt instrumentmakare.

Nämnd.

Hallström, G. O., f. d. disponent, ordf.; Berthelius, F., civilingenjör; Johansson, K. V., filare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för smeder.

Nämnd.

Albihn, K. J. A., civilingenjör, ordf.; Andersson, R. G., ingenjör; Andersson, K. G. E., smed; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlings- och yrkesskolorna för rörläggare.

Nämnd.

Hultman, G. H., överingenjör, ordf.; Hedin, A. H., direktör; Falk, H., rörarbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för kopparslagare.

Nämnd.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm., ordf.; Bergquist, P. J., fabriksör; Enberg, J. A., kopparslagare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

**Lys. Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna
för bleck- och plåtslagare.**

Nämnd.

Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm.,
ordf.; Hasselgren, J. S., fabrikör; Wiberg, G. E.,
förtroendeman; Andersson, G. K. K., yrkes-
skoldirektör.

**Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna
för elektriska montörer samt elektro-
mekaniker.**

Nämnd.

Holmer, R. A., civilingenjör, ordf.; Göransson,
L., ingenjör; Larsson, K. W., elektrisk montör;
Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

**Verkstads- och lärlingsskolorna för
urmakare.**

Nämnd.

Sidenbladh, E. T., byråchef, ordf.; Lundbom,
J. E., urfabrikör; Andersson, H., urmakeri-
arbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskol-
direktör.

**Verkstads- och lärlingsskolorna för
guldsmeder.**

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

Lundmark, J. E., fil. lic., ordf.; Jahnsson, K.
A., direktör; Johansson, J. E., guldsmed; An-
dersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

**Verkstads- och lärlingsskolorna för
murare.**

Östermalmsgatan 66, Ö.; t. Norr 44 76.

Nämnd.

Hansson, S., redaktör, ordf.; Larsson, N. G.,
byggnadsingenjör; Engberg, J. A. A., murare;
Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Förste lärare

(5,400 kr.).

Johnzon, A. H. W.

**Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna
för målare.**

Fatburgsgatan 12, Sö.; exp.: t. Söder 358 28.

Nämnd.

Eklund, J. M., fabrikör, ordf.; Svensson, P.,
fabrikör; Pettersson, H. M., ombudsman;
Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Förste lärare

(5,400 kr.).

Holmberg, G. M.

**Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna
för möbelsnickare.**

Nämnd.

Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm.,
ordf.; Wickman, J. N:son, snickarmästare;
Larsson, L. O., möbelsnickare; Andersson
G. K. K., yrkesskoldirektör.

**Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna
för tapetserare.**

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

van Rijswijk, H. E., hovdekoratör, ordf.; Elliot,
O. F., tapetserarmästare; Carlsson, L. H.,
tapetserare; Andersson, G. K. K., yrkesskol-
direktör.

Verkstadsskolan för vagnmakare.

Nämnd.

Ehrnberg, P. A., vagnfabrikör, ordf.; Svenzon,
C. W., vagnfabrikör; Jönsson, E. M., vagn-
makare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för skomakare.

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare,
ordf.; Nordfors, A., skomakarmästare; Holm-
gren, G. E., skomakare; Andersson, G. K. K.,
yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan för sadelmakare.

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

Alland, C. E. W. A:son, tygingenjör, ordf.; Gart-
zell, O. S., sadelmakarmästare; Eriksson, E.,
reseffektmakare; Andersson, G. K. K., yrkes-
skoldirektör.

**Verkstads- och lärlingsskolorna för
bokbindare.**

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

Åström, A. V., disponent, ordf.; Ljunggren, H.,
fabrikör; Eriksson, D. P. N., ombudsman; An-
dersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

**Verkstadsskolan för slaktare och
charkuterister.**

Slakthuset, Enskede; t. Enskede 1206.

Nämnd.

Ahlström, V., handlande, ordf.; Bussler, K. E. E.,
grosshandlare; Carlsson, A. R., verkmästare;
Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för skräddare.*Prästgårdsgatan 1, Sö.; t. Söder 110 98.**Nämnd.***Cervin**, N. H., skräddarmästare, stadsfullm., ordf.; **Lundell**, G. B., skräddarmästare; **Wermelin**, E., skräddare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.*Förste lärare*

(5,100 kr.).

Rafstedt, S. A. F.**Sömnadsgruppen.***Repslagaregatan 24, Sö.; exp.: t. Söder 311 47.**Gruppföreståndarinna*

(5,400 kr.).

Qvarnström, f. **Flodin**, **Sigrid E. M.****Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för ateljé- och hemsömmerskor.***Nämnd.***Théel**, f. **Elisif**, fru, stadsfullm., ordf.; **Carlenius**, G. W., verkstadschef; **Johnson**, f. **Carlsson**, **Ellen M. V.**, fru; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.**Verkstads- och lärlingsskolorna för hattmodister.***Nämnd.***Fjällbäck Holmgren**, **Karin H.**, fru, ordf.; **Elmdahl**, **Olga M.**, modist; **Larsson**, **Astrid H.**, modist; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.**Gruppen för husliga yrken.***Exp.: Brännkyrkagatan 2 B, Sö.; t. Söder 30 74.**Gruppföreståndarinna*

(4,680 kr.).

Johansson, **Karin.**

Ett extra skrivbiträde (1,740 kr.).

Lärlings- och yrkesskolorna för husligt arbete.

(Undervisningen bedrivs dels i skolköken i centralsaluhallen, t. Norr 248 27, Brännkyrkagatan 2 B, t. Söder 30 74, och Sreavägen 83, t. Vasa 158 64, dels i sömnadslokalerna, Mariagatan 8, t. Söder 78 50.)

*Nämnd.***Laurell**, **Signe**, fröken, ordf.; **Arfwedson**, **Lilly M.**, skolkökslärarinna; **Carlsson**, f. **Lindskog**, **Anna****R.**, fru, stadsfullm.; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.**Handelsgruppen.***Nämnd.***Danielsson**, T. H., tjänsteman, stadsfullm., ordf.; **Lindblom**, **Edith M.**, fröken; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.; **Lundberg**, K. L., f. d. direktör; **Magnuson**, P. K., förgyllare, stadsfullm.; **Nilsson**, S., rektor; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.*Avdelningsföreståndare*

(1,980 kr.).

Broström, K. O. (Stockholms stads handelsskola; handelsskolans kurser i stenografi och maskinskrivning på förmiddagstid; expeditsskolorna).**Peterson**, K. V. E. (lärlingsskolans yrkesavdelningar för handel; yrkesskolans ämneskurser för handel med undantag av utländsk handelskorrespondens och utländsk stenografi; yrkesskolans förberedande kurser för handel).**Hagman**, G. H. (yrkesskolans ämneskurser i utländsk handelskorrespondens och utländsk stenografi; handelsskolans kurser i svensk stenografi och maskinskrivning på aftontid).**Stockholms stads handelsskola.***Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; exp.: Birgerjarlstorg 7, 1 tr., St.; t. Norr 21 33.***Stockholms stads handelsskolas kurser i stenografi och maskinskrivning.***Birgerjarlstorg 9, St.; t. Norr 21 33; Munkbrogatan 2, 1 tr., St.; t. Norr 65; Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; exp.: Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; t. Norr 211 95.***Lärlingsskolans yrkesavdelningar för handel.**

Se Stockholms stads handelsskola.

Yrkesskolans ämneskurser för handel samt yrkesskolans förberedande kurser för handel.*Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; exp. (Peterson): Birgerjarlstorg 7, St.; t. Norr 21 33; exp. (Hagman): Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; t. Norr 211 95.*

Tre vaktmästare (1,980—630 kr.).

Beträffande lärarpersonalen vid skolorna för yrkesundervisning se sid. 199.

BvN.

Stockholms stads barnavårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Barnavårdsnämnden.

Hamngatan 36, C.; t. »barnavårdsnämnden» samt 69 24. Nämnden sammanträder i regel tisdagar kl. 3 e. m. (med undantag av andra tisdagen i varje månad).

Genom lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn förordnades, att i varje skoldistrikt skulle finnas en barnavårdsnämnd, med åliggande att taga vård om dylika barn under femton år, som vistades inom distriktet. I Stockholm var folkskoledirektionen [folkskoleöverstyrelsen] barnavårdsnämnd, men direktionen hade överlåtit beslutanderätten i hithörande ärenden åt en särskild, inom direktionen utsedd delegation (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Sedermera utvidgades den av folkskole-direktionens barnavårdsnämnd utövade verksamheten avsevärt, främst genom tillkomsten av 1917 års lag om barn utom äktenskap, enligt vilken nämnden fick till uppgift att för utom äktenskap födda barn utse barnavårdsmän samt utöva tillsyn över dessas verksamhet. Fr. o. m. år 1920 förlades även det nyinrättade skyddshemmet för flickor å Eknäs samt det från fattigvårdsnämnden till folkskole-direktionen överflyttade skyddshemmet för gossar å Skrubba under barnavårdsnämndens förvaltning.

Vissa barnavårdande uppgifter ankommo därjämte å andra stadens myndigheter. Sålunda hade fattigvårdsnämnden att i enlighet med fattigvårdslagen genom utackordering eller intagning å anstalt omhändertaga nödställda, sjuka och värlösa barn, och hälsovårdsnämnden hade enligt lagen den 6 juni 1902 om fosterbarns vård att utöva kontroll över vården av fosterbarn under sju år.

Denna splittring av samhällets barnavårdsuppgifter på flera olika organ medförde givetvis åtskilliga olägenheter. Genom lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, genomfördes i anledning härav en centralisering och omläggning av den samhälleliga barnavårdsverksamheten. Enligt nämnda lag skola alla de ovannämnda barnavårdsuppgifterna obligatoriskt tillhöra en särskild, för ändamålet inrättad barnavårdsnämnd (med undantag dock för understöd åt barn, som vårdas i sina hem, vilken verksamhet fortfarande skall ankomma å fattigvårdsnämnden). Den nya barnavårdslagen föreskriver därjämte dels en utsträckning av rätten till ingripande från barnavårdsnämndens sida till en ny kategori av barn, nämligen i föräldrahemmet

misshandlade, för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa utsatta barn under sexton år, dels ock en allmän höjning av åldersgränsen för barn, med vilka barnavårdsnämnd äger taga befattning, nämligen för vanartade barn från femton till aderton år, för fosterbarn från sju till sexton år och för i sedligt avseende försummade barn från femton till sexton år; för de från fattigvården överflyttade barnen gäller samma åldersgräns, 16 år, som för obligatorisk fattigvård på grund av minderårighet enligt fattigvårdslagen.

Utom sina övriga uppgifter har barnavårdsnämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnaföstrare. Nämnden äger därjämte bl. a. befogenhet att för adoptivbarn föra talan om hävande av adoptivförhållande samt att i vissa fall hos domstol göra anmälan om föräldrars skiljande från vårdnaden, om entledigande av förmyndare samt om förordnande av god man för bevakande av barns rätt vid talan om dess börd.

Enligt av kungl. maj:t den 8 maj 1925 fastställd instruktion för *Stockholms stads barnavårdsnämnd* skall nämnden handhåva de uppgifter, som jämlikt lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och eljest gällande föreskrifter tillkomma barnavårdsnämnd, ävensom övriga barnavården rörande angelägenheter vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas.

Nämnden består av högst nio, minst sju ledamöter (f. n. åtta), vilka jämte sju suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämndens ledamöter skola vara a) en lagkunnig, i domarvärv erfaren man, b) en ledamot av fattigvårdsnämnden, c) en kyrkoherde i någon av stadens territoriella församlingar eller annan i församlings-tjänst inom staden anställd ordinarie präst, d) en vid stadens folkskolor eller fortsättningskolor anställd lärare eller lärarinna eller en av stadens folkskolaspektörer, e) en läkare samt f) ytterligare minst två, högst fyra för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män och kvinnor (stadsfullmäktige hava den 21 febr. 1927 bestämt sistnämnda antal till tre). Minst en av ledamöterna skall vara kvinna. För varje ledamot utses en suppleant i motsvarande ställning, dock skola för de i f) omfördälda ledamöterna, även om de äro flera än två, väljas allenast två suppleanter. Stadsfullmäktige utse en av nämndens ledamöter till ordförande att tjänstgöra för den tid, han är vald till ledamot. Vice ordförande utser nämnden inom sig vid början av varje kalenderår. Vederbörande borgarråd äger,

Övriga ledamöter.

- *Andersson, P., överlärare, stadsfullm.
 Edman, P. V., rådmän
 Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru.
 *Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.
 Kjellin, G. V., prakt. läkare.
 *Lindley, f. Jousson, Elin J., fru.

Suppleanter.¹⁾

- Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.
 *Edquist, C., komminister.
 *Stålfelt, P. E., överlärare.
 Leijonmarck, J. G., assessor.
 *Heckscher, f. Westberg, Ebba S. M., fru.
 Belfrage, C. E., prakt. läkare.
 *Carlberg, Hilda A., fröken.

Sekreterare och föredragande.

Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (se nedan).

Delegerade för ärenden rörande barnhemmens förvaltning och utackorderingsverksamheten.

Edman, P. V., vice ordf.; Fjällbäck Holmgren, Karin H.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Kjellin, G. V.; Lindskog, H. J., ordf.

Tremannanämnden.

(Se ovan.)

Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru (självskriven såsom ledamot av såväl barnavårdsnämnden som fattigvårdsnämnden); Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av barnavårdsnämnden); Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Barnavårdsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Lindhagen, T. M., civilingenjör.
 Nordenson, H., fil. d.r.
 Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.
Suppleanter:
 Järte, f. Montelin, Ester L., fru, stadsfullm.
 Wandland, f. Hopp, Anna, fru.

¹⁾ Suppleanterna äro upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inber. ordf. och vice ordf.), vilkas resp. ersättare de äro, dock skall fru Heckscher vara ersättare för såväl fru Fjällbäck Holmgren som fru Gustafson.

även om han icke är ledamot av nämnden, närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer förste folkskolinspektören och förste stadsläkaren.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

Med hänsyn till det nära sambandet mellan barnavårdsnämndens och fattigvårdsnämndens verksamhet föreskrives i den nya barnavårdslagen, att, i den mån så provas påkallat, representanter för dessa nämnder eller nämnderna i deras helhet böra sammankomma för rådplägnung om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet. Äro beträffande visst ärende barnavårdsnämnden och fattigvårdsnämnden av olika mening, vilkendera myndigheten som har att ingripa, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den för båda nämnderna gemensamma ledamoten samt ytterligare en för ett år utsedd ledamot från vardera av nämnderna. Denna nämnd avgör, vilken av myndigheterna som skall taga befattning med ärendet.

Under barnavårdsnämnden sorterar nämndens expedition, som — under ledning av en barnavårdsdirektör — fungerar som nämndens verkställande organ, samt därjämte åtta barnhem och två skyddshem. Med nämndens expedition har fr. o. m. år 1926 införlivats dels fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå, dels den förut under hälsovårdsnämnden lydande fosterbarnsinspektionen. Av barnhemmen sorterade fyra redan tidigare under barnavårdsnämndens förvaltning, under det att de återstående hava dit överflyttats från fattigvårdsnämnden. Från fattigvårdsnämndens stat har dessutom till barnavårdsnämndens stat överflyttats det under en särskild styrelse stående spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne (se nedan).

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917, med ändringar den 11 juni 1920 och 27 juni 1924. Instruktion för Stockholms stads barnavårdsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 8 maj 1925, med ändring den 15 jan. 1927.

Stat år 1927. Utgifter: 2,368,907 kr.; inkomster: 339,707 kr. (därav 55,125 kr. bidrag och ersättning av statsmedel).

*Barnavårdsnämndens ledamöter.**Ordförande*

(utsedd av stadsfullmäktige).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 2—3 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Lindskog, H. J., kyrkoherde.

BvN. Barnavårdsnämndens expedition.

*Hamngatan 36, 1 tr., C.; tel. se ovan;
expeditionstid: 10—2.*

Barnavårdsnämndens expedition, som tillika fungerar som nämndens verkställande organ, är uppdelad på tre avdelningar: avdelningen för skyddsuppfostran och samhällsvård, avdelningen för tillsyn å barn utom äktenskap samt avdelningen för tillsyn av fosterbarn. Expeditionens chef är en tills vidare å extra stat anställd barnavårdsdirektör, vilken tillika är sekreterare och föredragande hos nämnden.

Stat år 1927. Expeditionen. Utgifter: 470,980 kr.; inkomster: 2,780 kr. Utackordering m. m. Utgifter: 1,027,500 kr.; inkomster: 99,000 kr.

Barnavårdsdirektör (9,000 kr.)

Löfving, K. B. E.; mottagningstid: 10—12; tel. se ovan.

Avdelningen för skyddsuppfostran och samhällsvård.

*Hamngatan 36, 1 tr., C.; tel. se ovan;
expeditionstid: 10—2.*

Avdelningen ombesörjer de åligganden, som enligt föreskrifterna i lagen om samhällets barnavård åvila barnavårdsnämnden beträffande dels vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn, dels och nödställda, sjuka och värlösa barn.

För verksamhetens bedrivande har barnavårdsnämnden indelat staden i tretton kretsar, var och en under närmaste uppsikt av ett kretsombud, utsett av nämnden antingen bland dess egna ledamöter eller ock bland andra män och kvinnor, vilka nitälska för ungdomens vård och fostran. Kretsombuden äga närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden.

I fråga om vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn äger barnavårdsnämnden att, i den mån omständigheterna därtill föranleda, meddela förmaning åt barnets föräldrar, tilldela varning eller äga åt barnet samt föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller barnets hållande till viss lämplig sysselsättning. I samband med beslut om åtgärd, som nyss nämnts, bör nämnden uppdraga åt särskild person (övervakare) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Om dessa förebyggande åtgärder visa sig gagnlösa, bör nämnden skilja barnet från hemmet och omhändertaga detsamma för s. k. skyddsuppfostran. Beslut om sådant omhändertagande skall, därest föräldrarna ej lämna sitt samtycke hertill, underställas överstållarämbetets prövning. Skyddsuppfostran skall för

de vanartade barnens vidkommande meddelas å särskilda s. k. skyddshem (se nedan sid. 210) eller ock i enskilt hem eller barnhem (se nedan sid. 207), om så anses lämpligare. I fråga om de icke vanartade barnen skall skyddsuppfostran meddelas i främsta rummet genom utackordering i enskilda hem, som stå under barnavårdsnämndens ständiga tillsyn, dock må särskilda omständigheter eller brist på lämpliga fosterhem kunna föranleda barnets intagande å barnhem. För ingripande mot vanartade barn är åldersgränsen aderton år och för andra barn sexton år. När för skyddsuppfostran omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall barnet utskrivas. Sådant utskrivning skall äga rum senast, då barnet fyller aderton år, dock må utskrivning av i skyddshem intagen elev kunna anstå till dess vederbörande fyllt tjuguet år. Vid slutlig utskrivning bör tillses, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Barnavårdsnämndens omsorg om de nödställda, sjuka eller värlösa barnen, vilken hittills åvilat fattigvården, kallas samhällsvård. Föremål för nämndens ingripande i detta hänseende äro dock endast barn under sexton år, vilka antingen sakna föräldravård, emedan föräldrarna övergivit barnet eller avlidit, eller ock på grund av förhållandena i föräldrahemmet eller sjukdom eller svaghet hos barnet anses böra omhändertagas för erhållande av vård i enskilt fosterhem eller å anstalt. I detta fall får dock omhändertagandet endast ske med föräldrarnas medgivande. Nödställda barn, som anses erhålla den lämpligaste hjälpen genom understöd i hemmet, ävensom alla nödställda över sexton år tillhöra liksom tidigare fattigvårdens område.

Utackorderingen av nödställda och sjuka personer, såväl barn som vuxna, har alltsedan år 1891 omhänderhaft av fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå. Genom 1924 års barnavårdslagstiftning ålades barnavårdsnämnden att handhava utackordering av barn under sexton år. Med hänsyn till olämpligheten av att företaga en uppdelning av utackorderingsbyråns verksamhet på barnavårdsnämnden och fattigvårdsnämnden beslöts i anledning härav, att utackorderingsbyrån i dess helhet skulle fr. o. m. år 1926 överflyttas till barnavårdsnämnden och införas med dess expedition. Förutom omhänderhavandet av utackordering av barn skall barnavårdsnämndens expedition sålunda tills vidare biträda fattigvårdsnämnden vid anskaffande åt äldre personer av utackordering i enskilda hem, vid ekonomiska uppgörelser i samband härmed och vid inspektion. Den förtur av utackorderingsbyrån handhavda utackordering av lindrigt sinnessjuka i familjevård ombesörjes likaledes av barnavårdsnämndens expedition, med biträde av föreningen för psykiskt sjuka. Kostnaderna för ifrågakvarande utackorderingsverksamhet beträffande äldre personer har fr. o. m. år 1927 uppförts å resp. fattigvårdsnämndens och

hälsovårdsnämndens stater (se vidare sid. 126 och 139). Däremot har utackorderingsbyråns tidigare befattning med å hospital, vanförestalter, ålderdomshem och andra dylika anstalter av offentlig karaktår vårdade vuxna personer icke överflyttats till barnavårdsnämnden, utan denna verksamhet omhändertahes fortfarande av fattigvårdsnämnden ensam.

De barn, som av barnavårdsnämnden omhändertagas för samhällsvård, utackorderas i enskilda fosterhem, där ej särskilda omständigheter föranleda, att barnet bör intagas i barnhem eller anstalt för sjuka och abnorma. Förutom till nämndens egna barnhem (se nedan sid. 207) förekommer givetvis även överlämnande av barn mot avgift till andra barnavårdsanstalter, av vilka en del understöddas av och stå i nära samarbete med nämnden eller med visst inflytande för nämnden å deras ledning. Bland dessa anstalter må nämnas spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne (se nedan sid. 209), Hambergska stiftelsens och Norrgårdens barnhem i Färentuna socken å Svartsjölandet, båda avsedda för tuberkulösa, men ej sjukhusvård behövande barn, samt Karlslunds sinnesslöanstalt vid Väsby. Sistnämnda anstalt har under år 1924 övertagits av en för ändamålet bildad förening, Maria Krantzons minne, i vars styrelse nämnden åger utse en ledamot.

För varje utackorderingsområde i landsorten utses barnavårdsnämnden lokalombud, som skall uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagande av barn för vård och uppfostran, samt handhåva tillsynen över barnen inom distriktet. Lokalombudens verksamhet ävensom fosterhemmen inspekteras av barnavårdsinspektörerna. Kungl. maj:t har den 18 dec. 1925 medgivit barnavårdsnämnden befrielse t. v. intill utgången av år 1930 från kontroll från vederbörande vistelsekommuns barnavårdsnämnds sida över de till fosterhem eller barnhem utom Stockholm överlämnade barnen.

I fråga om förundersökningar och hemorts-rättsutredningar m. m. beträffande barn, som omhändertagas för skyddsuppfostran eller samhällsvård, åger barnavårdsnämnden erhålla erforderligt biträde från vederbörande fattigvårdsmyndigheter.

För kostnaderna för omhändertaget barn åger barnavårdsnämnden uttaga ersättning av barnets föräldrar eller annan underhållsskyldig. Därest underhållsskyldig undandraget sig honom åliggande ersättningskyldighet, kan han av barnavårdsnämnden föreläggas att fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete. Arbetsföreläggande kan jämväl av barnavårdsnämnden tillgripas mot föräldrar, vilkas försummelse att fullgöra på civilrättslig väg fastställd bidragskyldighet föranleder försämring i barnets uppehälle och uppfostran. För omhändertagande av dylika försumliga underhållsskyldiga åger barnavårdsnämnden disponera platser å de för fattigvårdsnämnden avsedda arbetshemmen Ösbyholm för män och Emaus för kvinnor (jfr sid. 155).

Å barnavårdsnämndens expedition har upprättats ett centralregister över de barn, som åro föremål för nämndens verksamhet, med undantag dock tills vidare av de utomåktenskapliga barnen.

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926. Kungl. kung. med vissa föreskrifter i anledning av lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Kungl. kung. om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Lagarna den 14 juni 1917 om åktenskaplig börd (§ 5), om barn utom åktenskap, om adoption (§§ 9 och 20), om barn i åktenskap (§§ 8 och 19), den 6 juni 1924 om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga (§ 3), den 27 juni 1924 om förmynderskap (kap. 12 § 16) samt strafflagen (kap. 14 § 45). Instruktion för kretsombud och övervakare, tillsatta av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden den 1 mars 1927. Instruktion för lokalombud, antagna av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden den 11 juni 1926.

Chef.

Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (se ovan).

Ombudsman.

Hellichius, N. M. (se vidare under fattigvårdsnämnden, sid. 142).

Förste inspektör (20).

Kihlqvist, J. L.; t. Norr 46 05; mottagningstid: 12,30—2,30.

Inspektörer.

Suwe, N. G. (14); Lindhagen, Anna J. J. (12).

Föreståndare (14).

Hård af Segerstad, A. Helmi M.; t. Norr 46 14.

Kontorsskrivare (11).

Brunius, Elin A.

Kassör och redogörare (11).

Pehrsson, Magnhild W. E.

Assistent

(4,380 kr.).

Berglind, A. L. Ragnhild (se nedan).

Registrator (9).

Berglind, A. L. Ragnhild, tjl. (se ovan), tjf. Borg, Elsa T.

BvN.

Tandläkare (1,560 kr.).

Stene, N. A.

Tre kontorsskrivare (7), en extra kontorsskrivare (2,460 kr.), ett kontorsbiträde (5), ett skrivbiträde (4), en vaktmästare (7), en vaktmästare (6), tre extra biträden (1,980—1,740 kr.), tre sömmerskor (II a).

Barnavårdsnämndens kretsombud
(200 kr.; dessutom 15 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A., komminister; Prästgatan 18, St.; t. Norr 235 50.

Kungsholms och S:t Görans församlingar.

Norrländer, Å. H., komminister; S:t Eriksgatan 4, 2½ tr, C.; t. Kungsh. 24 85.

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar.

Lund, B. A., ständigt adjunkt; Karlbergsvägen 7, Va.; t. Vasa 49 07.

Matteus församling.

Molinder, T. L., notarie; Solnavägen 127, Va.; t. Vasa 11 42.

Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., f. d. överlärare; Roslagsgatan 57, Va.; t. 834 53.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, Värtavägen 18, Ö.Dj.; t. 770 68.

Katarina och Sofia församlingar.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina västra kyrkogata 4, Sö.; t. Söder 316 25.

Maria församling.

Cleberg, J. P., tf. inspektör vid allm. barnhuset; Badstugatan 39, Sö.; t. Söder 38 04.

Högalids församling.

Nilsson, N. U., kyrkoherde, stadsfullm.; Hornsgatan 100 (senare: församlingshuset, Högalidsberget), Sö.; t. Söder 28 24.

Brännkyrka församling.

För förutv. 32:a roten utom Örby villastad: Edman, E. A., överlärare; Månhornsgård 5, Enskede; t. Enskede 8 88.

För förutv. 33:e roten: Lindskog, H. J., kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; t. Älvsjö 1 02.

För förutv. 34:e roten samt Örby villastad: Sandberg, C. A. J:son, förman; Falkvägen, Älvsjö; t. Älvsjö 6 02.

Bromma församling.

Wallerius, L., folkskollärare; Bergviksvägen 38, Smedslätten, Äppelviken; t. Äppelviken 1 35.

Avdelningen för tillsyn å barn utom äktenskap.

Hamngatan 36, 2 tr., C.; tel. se ovan samt Norr 2 27 (barnavårdsnämnden), Norr 90 (kassan); expeditionstid: 10—2.

Lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmannens allmänna uppgift anges i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behörligen tillvaratas». Särskilt åligger honom att sörja för, att barnets börd fastställs, och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande.

Över barnavårdsmannens verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmannen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmannen förda anteckningar och räkenskaper. Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovannämnda åligganden har anställts en särskild inspektör för barnavårdsmännen. I några fall hava därtill lämpliga personer av intresse för modern och barnet åtagit sig att utan ersättning vara barnavårdsmän. I övrigt utföres barnavårdsmanarbetet av hos nämnden anställda ordinarie och extra barnavårdsmän, varjämte sedan år 1924 fem personer, som icke äro hos nämnden anställda, erhålla barnavårdsmanuppdrag mot ersättning med visst belopp per fall. Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se nedan samt å avd. 4) hava åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga och till nämndens expedition vidarebefordra anmälningar om havandeskap, varom förmäles i 14 § av ovannämnda lag.

Antalet barnavårdsmanaskap, som den 1 jan. 1927 stodo under nämndens tillsyn, var 8,099.

Författningar. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917, med ändringar den 11 juni 1920 och 27 juni 1924. Kongl. kung. ang. föreskrifter om barnavårdsmans verksamhet och tillsynen därå den 23 nov. 1917, med ändringar den 8 maj 1925.

Anmälningar om havandeskap, enligt lagen om barn utom äktenskap, kunna göras, förutom å barnavårdsnämndens expedition, å svenska fat-

tigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå: Triewaldsgränd 3, St.; t. 21 98, Norr 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); församlingshuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); t. Liljeholmen 14; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Inspektör för barnavårdsmännen (19).

Carlson, V. O. J.; mottagningstid: 10—12.

Kassör

(3,060 kr.).

Sandstedt, E. Margit O.; tel. se ovan samt Norr 90; kassan hålles öppen 10—12.

Tjugu barnavårdsmän (11), sjutton extra barnavårdsmän, därav en med halv tjänstgöring (3,840—1,680 kr.), en kontorsskrivare (9), fyra extra biträden (2,100—1,740 kr.), en extra vaktmästare (2,100 kr.).

Avdelningen för tillsyn å fosterbarn.

Hamngatan 36, 1 tr., C.; tel. se ovan; expeditionstid: 1—3 (lördagar och helgdagsaftnar 1—2).

Enligt lagen om fosterbarns vård den 6 juni 1902 ålagd det hälsovårdsnämnden att utöva tillsyn över värden av fosterbarn under sju år. I enlighet med 1924 års barnavårdslag överflyttades detta åliggande fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämnden. Sistnämnda lag föreskrev därjämte en successiv höjning av åldersgränsen för lagens tillämpning från sju till sexton år.

Med fosterbarn förstås barn under sexton år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare. Sådant barn skall stå under barnavårdsnämndens tillsyn. Detsamma gäller, även om ersättning ej utgår, barn i nämnda ålder, som är intaget å barnhem. Det åligger barnavårdsnämnden att tillse, att fosterbarnsvården icke utövas av personer eller på ställen, som äro för ändamålet olämpliga, samt att övervaka, att fosterbarnen komma i åtnjutande av tillfredsställande vård och uppfostran samt i händelse av sjukdom, den vård, som av omständigheterna påkallas. Den, som mottagit barn till fostran, är skyldig att därom göra anmälan hos barnavårdsnämnden. Finner nämnden, att fosterbarn icke hos barnafostraren erhåller tillfredsställande vård och uppfostran, äger nämnden, därest rättelse icke på annat sätt kan åstadkommas, förelägga barnafostraren att lämna barnet ifrån sig till den, som är skyldig att taga vård om detsamma. Befinnes ej detta lämpligt, har barnavårdsnämnden att omhändertaga barnet och därmed förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård (se ovan sid. 204). Nämnden äger tillika, om skäl därtill föreligger, meddela barnafostrare förbud att vidare mottaga fosterbarn. Nu nämnda åtgärder kunna jämväl av nämnden vidtagas mot anstalt, där missförhållanden råda.

För utövande av tillsynen över fosterbarnen äro anställda en fosterbarnsinspektör och sex inspektriser, därav en å extra stat. Fosterbarnsinspektören har att i de fall, då nämndens eget ingripande icke fordras, fullgöra barnavårdsnämndens skyldigheter i avseende å denna vård med åliggande för honom att mottaga anmälningar från barnuppfostrare och fullgöra den undersökning, sådan anmälan förutsätter, samt att övervaka och handleda de biträden, som äro anställda för tillsynen av barnen. För verksamhetens bedrivande är staden indelad i sex distrikt, nämligen: 1. Maria och Högalids förs., 2. Katarina, Sofia och Nikolai förs., 3. Kungsholms och St Görans förs. samt de delar av Gustav Vasa och Matteus förs., som ligga norr om Oden-gatan och väster om Norrtullsgatan från Oden-gatan norrut räknat, 4. Återstoden av Normalm samt Östermalm, 5. Brännkyrka förs. Provisoriskt har nordligaste delen av 5:e distriktet samman-slagits med Bromma till ett 6:e distrikt (se statistiska avd.). Inspektrisen för 1:a distr. sköter dessutom expeditionen.

Författning. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, kap. 7.

Fosterbarnsinspektör

(1,300 kr.).

Herrlin, K. M.; t. hälsovårdsnämnden; mottagning: Vasagatan 11, C, 1—2.

Fosterbarnsinspektriser

(inspektrisen i 1:a distr.: lönegrupp 10; övriga: lönegrupp 9).

Harling, Eva L. M. (1:a distr.); Johansson, A. K. (Stina) (2:a distr.); Swartz, Ida E. C. (3:e distr.); de la Croix, A. K. (Karin) (4:e distr.); en vakant, t.jf. Borg, Tyra E. M. (se sid. 209) (6:e distr.).

Extra fosterbarnsinspektris

(2,520 kr.).

von Post, M. V. (Maja) (5:e distr.).

Barnavårdsnämndens barnhem.

Av den av folkskoledirektionen utsedda barnavårdsnämnden hade inrättats fyra barnhem, nämligen vid Bellevue, Lilla och Stora Blecktorntet samt Eolshäll, i vilka intogs barn, som enligt beslut av nämnden blivit skilda från sina hem. De tre förstnämnda barnhemmen voro tillika upptagningshem för sådana barn, som skulle överlämnas till enskilt hem eller till andra anstalter.

Sedan genom 1924 års barnavårdslagstiftning barnavårdsverksamheten centraliserats under en särskild barnavårdsnämnd, överflyttades till denna nämnd dels ovannämnda fyra barnhem, dels och fyra andra barnhem och anstalter, vilka tidigare sorterat under fattigvårdsnämnden, nämligen barnhemmet Flemingatan 22, barnhemmet Lillsjönäs och Sättra barnkoloni (alla tre förut lydande under styrelsen för fattigvårdsnämndens utackor-

BvN. deringsbyrå) samt vidare Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor (fr. o. m. år 1926 benämnd Stockholms stads hemskola för flickor). För förvaltningen av barnhemmen har barnavårdsnämnden utsett en särskild delegation, bestående av fem ledamöter (se ovan sid. 203).

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnavårdsnämnds barnhem, fastställt av folkskoledirektionen den 13 juni 1923.

Stat år 1927. Utgifter: 558,388 kr.; inkomster: 86,988 kr.

Barnhemmet Bellevue.

Roslagsgatan 57, Va.; t. 858 87.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är avsett för icke vanartade men vanvårdade eller i sedligt avseende försummade flickor ävensom för gossar av samma kategorier under skolåldern, vilka omhändertagits för skyddsuppfostran. Hemmet har 23 platser.

Stat år 1927. Utgifter: 34,650 kr.; inkomster: 5,550 kr.

Föreståndarinnan (7).

Elfström, Ragnhild C.

Läkare
(550 kr.).

Sebardt, C.

En *vaktmästare* (7), två *sköterskor* (2), en *kokerska* (II a), en *städerska* (I c).

Barnhemmet Lilla Blecktornet.

Södermannagatan 53—55, Sö.; t. Söder 33 54.

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, användes huvudsakligen som upptagningshem och är avsett för gossar i och över skolåldern, vilka på grund av vanart eller annan anledning omhändertagits för skyddsuppfostran, eller vilka omhändertagits på grund av skolkning från folk- eller fortsättningsskola. Hemmet, som har 26 platser, torde komma att nedläggas under år 1927 och de där intagna barnen att överflyttas till barnhemmet Eolshäll (se nedan).

Stat år 1927. Utgifter: 41,020 kr.; inkomster: 9,220 kr.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 1,200 kr.).

Dalborg, M.

Läkare
(325 kr.).

Klingberg, A. F.

En *husmoder* (2,400 kr.), en *vaktmästare* (7), en *kokerska* (II a), en *städerska* (I c).

Barnhemmet Stora Blecktornet.

Södermannagatan 61, Sö.; t. Söder 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett för i lindrigare grad vanartade flickor, företrädesvis i skolåldern. Hemmet, som har 15

platser, är tillika upptagningshem för äldre vanartade flickor.

Stadsfullmäktige hava den 21 mars 1927 anslagit medel till inrättande å den staden tillhöriga egendomen *Johannelund* i Bromma församling av ett nytt barnhem med 35 platser för yngre, vanartade flickor. Detta barnhem är avsett att ersätta barnhemmet *Stora Blecktornet*, vilket senare kommer att nedläggas, när det nya barnhemmet blir färdigt att tagas i bruk.

Stat år 1927. Utgifter: 33,195 kr.; inkomster: 7,395 kr.

Föreståndarinnan

(lön som folkskollärarinnan; dessutom 1,200 kr.).
Lundgren, Anna.

Läkare
(325 kr.).

Nilsson, Ada K.

En *slöjdllärlarinnan* (4), en *biträdande lärarinnan* (1,620 kr.), en *kokerska* (II a), ett *biträde* (I d).

Barnhemmet Eolshäll.

Eolshäll, Liljeholmen; t. Mälarhöjden 3.

Sedan kungl. maj:t den 30 aug. 1918 återkallat sitt erkännande av alkoholistanstalten *Eolshäll* såsom allmän alkoholistanstalt (jfr sid. 162), togs densamma, enligt beslut av stadsfullmäktige, i anspråk av barnavårdsnämnden den 1 okt. s. å. Fr. o. m. år 1921 har anstalten *Eolshäll* definitivt överflyttats från nykterhetsnämndens till barnavårdsnämndens förvaltning. Anstalten användes såsom barnhem för yngre, i mindre grad vanartade eller sedligt försummade gossar och har 26 platser.

Stadsfullmäktige hava den 15 dec. 1926 beviljat medel till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid barnhemmet, varigenom antalet platser å hemmet beräknas kunna ökas till 45 och möjlighet beredas för överflyttning till *Eolshäll* av de f. n. å barnhemmet *Lilla Blecktornet* intagna gossarna (se ovan).

Stat år 1927. Utgifter: 115,713 kr.; inkomster: 11,213 kr.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 1,200 kr.).
Claësson, J. V.

Läkare
(325 kr.).

Hellström, Alice U. C.

En *husmoder* (2,160 kr.), en *vaktmästare* (3,060 kr.), en *kokerska* (II a), två *städerskor* (I c).

Barnhemmet Fleminggatan 22.

Fleminggatan 22, C.; t. Kungsh. 41 65, 330 10.

Barnhemmet inrättades år 1902 med uppgift att tjäna som upptagningshem för fattigvårds-

nämndens utackorderingsbyrå. I samband med barnavårdsförvaltningens omorganisation överflyttades barnhemmet fr. o. m. år 1926 från fattigvårdsnämndens till barnavårdsnämndens förvaltning. Hemmet, som är ett upptagningshem för barn, omhändertagna för samhällsvård, har plats för 62 barn, varjämte år 1926 tillkommit en särskild sjukavdelning med 16 platser.

Reglemente. Reglemente för [utackorderingsbyråns] barnhem, fastställt av styrelsen för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå den 21 febr. 1902.

Stat år 1927. Utgifter: 78,920 kr.; inkomster: 13,920 kr.

Föreståndarinna (7).

Vedelin, Ellen B.

En biträdande föreståndarinna (3).

Läkare

(1,000 kr.).

Kjellin, G. V.

En värmeledningsskötare (6), en sjuksköterska (2,400 kr.), en kokerska (II c), åtta biträden (två I c, sex I b), ett biträde (1,236 kr.).

Barnhemmet Lillsjönäs.

(F. d. Brännkyrka barnhem.)

Lillsjönäs, Ulvsunda; t. Ulvsunda 14.

Efter inkorporeringen av Brännkyrka övertog fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå förvaltningen av Brännkyrka barnhem vid Älvsjö. Då den av barnhemmet disponerade byggnaden i Brännkyrka var föga lämplig för sitt ändamål, förflyttades hemmet under år 1920 till Lillsjönäs gård i Bromma. Fr. o. m. år 1926 har hemmet överflyttats till barnavårdsnämndens förvaltning. Barnhemmet, som är avsett för tillfällig vård av för samhällsvård omhändertagna barn, har 28 platser.

Stat år 1927. Utgifter: 37,700 kr.; inkomster 7,600 kr.

Föreståndarinna (6).

Borg, Tyra E. M., tjl. (se sid. 207), tjf. Holmgren, Beda A.

Läkare

(400 kr.).

Kjellin, G. V.

Två barnsköterskor (I b), en kokerska (I d), ett biträde (I b).

Sättra barnkoloni.

Sättra, Adelsö; postadress Stockholm 1; t. Adelsö 3.

År 1911 inrättades av fattigvårdsnämnden vid Sättra gård å Adelsö en koloni för sjukliga och klena barn, vilka ej lämna sig för omedelbar utackordering i enskilda hem. Kolonien omfattar 6 hem och kan mottaga 100 barn. Skolan

vid kolonien lyder under folkskoledirektionen. Fr. o. m. år 1926 har Sättra barnkoloni överflyttats till barnavårdsnämndens förvaltning.

Författningar. Reglemente för Sättra barnkoloni å Adelsö, fastställt av styrelsen för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå den 26 maj 1915.

Stat år 1927. Utgifter: 166,200 kr.; inkomster: 26,300 kr.

Föreståndarinna (7).

Wallin, A. W. (Minny).

Läkare

(1,200 kr.).

Berglund, F. E.

En småskollärlarinna (2,400 kr., fri bostad och värme), sex vårdarinnor (3), en sömmerska (II a), en kokerska (I d), fem barnsköterskor (I c), nio biträden (I c), en tvätterska (I c), två gårdskarlar (I d).

Stockholms stads hemskola för flickor.

Gaveliusgatan 7 B, Sö.; t. Söder 2 35.

Stockholms stads hemskola för flickor (före år 1926 benämnd uppfostringsanstalten för flickor) inrättades år 1870 i sin nuvarande lokal vid dåv. Barnängstvärgatan. Den har till ändamål att uppfostra behövande, värnlösa flickor, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dugliga tjänarinnor. Tidigare har anstalten sorterat under en av fattigvårdsnämnden utsedd styrelse, men fr. o. m. år 1926 har densamma överflyttats till barnavårdsnämnden. Anstalten har plats för 50 flickor. Flickorna erhålla undervisning i stadens folkskolor.

Reglemente. Reglemente för [uppfostringsanstalten för flickor], fastställt av fattigvårdsnämnden den 30 mars 1920.

Stat år 1927. Utgifter: 50,990 kr.; inkomster: 5,790 kr.

Föreståndarinna (7).

Holmgren, Anna A.

Läkare

(500 kr.).

Bergendal, E. K. W.

En skolkösklärlarinna (6), en slöjdlärlarinna (4), två vårdarinnor (3), en trädgårdsmästare och värmeledningsskötare (6).

Spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne.

Skånegatan 118, Sö.; t. Söder 31 19.

Genom testamente av vice häradsbövdingen P. L. Eurenius erhöi Stockholms stad vid hans död en donation på 250,000 kr. för inrättande av ett *hittebarnshus* i Stockholm. Sedan i av stadsfullmäktige infordrade yttranden den

BvN. meningen uttalats, att det icke gärna kunde ifrågakomma att upprätta ett hittebarnshus i dess ursprungliga bemärkelse, utan att testators tanke i verkligheten torde heva varit att möjliggöra en anstalt för vård av späda barn, angående vilkens ordnande staden skulle äga frihet att själv träffa närmare bestämmelser, beslöt stadsfullmäktige år 1910 att med tacksamhet mottaga donationen. På förslag av fattigvårdsnämnden beslöt stadsfullmäktige år 1921 att med anlitande av donationens avkastning övertaga ett svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm tillhörigt spädbarnshem, vilket efter övertagandet skulle benämnas *spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne*. Hemmet uppfördes till en början å fattigvårdsnämndens stat men överflyttades fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämnden.

Spädbarnshemmet förvaltas av en styrelse, bestående av sju för två år valda ledamöter, av vilka en utses av barnavårdsnämnden och sex av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm. För ledamöterna skola finnas fem suppleanter, en utsedd av barnavårdsnämnden och fyra av styrelsen för barnavårdsbyrån. Styrelsen utser inom sig ordförande, vice ordförande, sekreterare och kassaförvaltare samt dessutom ett arbetsutskott, bestående av minst tre personer, med uppdrag att närmare övervaka verksamheten inom hemmet. Styrelsen antager läkare ävensom övrig erforderlig personal, utfärdar instruktioner m. m. samt övervakar, att personalen fullgör sina åligganden. Den årliga utgifts- och inkomststaten fastställs av barnavårdsnämnden.

Spädbarnshemmets ändamål är att till vård mottaga klena, späda barn, vilkas mödrar antingen icke kunna amma dem eller av särskild anledning, t. ex. förekomst av tuberkulos, så icke böra göra, samt rekonvalescenter, som ej kunna erhålla behöflig omvårdnad i enskilt hem. Plats finnes för högst 30 barn. Intagning av barn sker efter beslut av styrelsen, som jämväl bestämmer avgifterna för vård å hemmet. Ansökan om intagning göres hos barnavårdsbyrån, Triewaldsgränd 3, St., kl. 10—12 varje helgfri dag utom lördagar.

Reglemente. Reglemente för spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne, antaget av stadsfullmäktige den 5 dec. 1921, med ändringar den 15 febr. 1926.

Stat år 1927. Den av stadsfullmäktige fastställda staten upptager: utgifter 20,000 kr.; inkomster (ränta å donationsmedel) 20,000 kr. — Den av barnavårdsnämnden fastställda staten upptager: utgifter 44,800 kr.; inkomster 44,800 kr. (därav ränta å donationsmedel 12,000 kr.).

Styrelse.

Edman, P. V., rådmän (utsedd av barnavårdsnämnden); **Barkman, L. B.**, barnavårdskonsulent, sekreterare, **Bentzel, Maggie**, bitr. föreståndarinna, **Fürstenberg, f. Jacobsson, Mary**

B., fru, kassaförvaltare, **Heineman, I. D.**, distriktsläkare (se nedan), **Jundell, I.**, professor, ordf., **Stenbeck, f. Ekelund, E.** Dagmar, fru (utsedda av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå).

Suppleanter: **Belfrage, C. E.**, prakt. läkare (utsedd av barnavårdsnämnden); **Bohman, H. H.**, civilassessor, **Oldberg, Greta**, fröken, **Strömer, S. Cecile M.**, barnavårdsman, **Sylvén, Ester M.**, barnavårdsman (utsedda av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå).

Läkare

(2,000 kr.).

Heineman, I. D. (se ovan).

Föreståndarinna

(2,100 kr., bostad, kost och tvätt).

Lundell, Märtha.

En *sköterska* (1,700 kr., bostad, kost och tvätt), ett *sköterskebiträde* (960 kr., bostad, kost och tvätt), en *kokerska* (900 kr., bostad, kost och tvätt), tre *ammor*. Vid hemmet emottagas samtidigt 12 betalande elever.

Stockholms stads skyddshem.

Lagen om samhällets barnavård den 6 juni 1924 föreskriver, att för varje landstingsområde samt för varje stad, som ej deltagar i landsting, skall finnas skyddshem för beredande av skydds-
uppfostran (se sid. 204) åt vanartade barn. Å skyddshem intagas barn i åldern upp till aderton år. Med utskrivning kan i undantagsfall anstå, högst till dess vederbörande fyller tjuguet år. Skyddshem skall vara försedd med av kungl. maj:t fastställt reglemente och skall stå under ledning av en styrelse. För att öva tillsyn över den vid skyddshemmen i riket bedrivna uppfostrings- och undervisningsverksamheten har kungl. maj:t utsett en särskild skyddshemsinspektör.

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926. Kungl. kung. med vissa föreskrifter i anledning av lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Kungl. kung. om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. den 8 maj 1925.

Skyddshemmet för gossar.

*Skrubba; postadress Stockholm 4;
t. Skarpnäck 3.*

Skyddshemmet vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då de å den vid Tjörhovsgatan befintliga uppfostringsanstalten omhändertagna vanartiga gossarna blevo flyttade till den för ändamålet inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling. Egendomen, belägen vid sjön Drevviken, har en areal av omkring 90 tunnland åker (inkl. trädgård) och 470 å 480 tunnland skog.

Skyddshemmet, som tidigare under benämningen »uppföstringsanstalten vid Skrubba» sorterade under fattigvårdsnämnden, överflyttades — sedan kungl. maj:t den 29 aug. 1919 på framställning av stadsfullmäktige godkänt detsamma som skyddshem — fr. o. m. år 1920 till folkskoledirektionen samt fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämnden. Dess ändamål är att i enlighet med bestämmelserna i lagen om samhällets barnavård till skyddsuppföstran mottaga vanartade gossar från Stockholms stad, vilka enligt beslut av barnavårdsnämnden skola till skyddshem överlämnas.

Skyddshemmets styrelse, som utgöres av ordförande och två andra ledamöter jämte två suppleanter, utses av barnavårdsnämnden för två år i sänder. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot. Skyddshemmet förestås av en utav styrelsen antagen föreståndare, som har ledningen såväl av gårdens och anstaltens förvaltning som av elevernas undervisning och uppföstran. Inom skyddshemmet meddelas skolundervisning ävensom utbildning i snickeri, skråreri och mekaniskt verkstadsarbete samt i jordbruksarbete, kreatursvård och trädgårdsskötsel; eleverna fördelas efter håg och falenhet å de olika yrkesgrenarna. Utbildningen syftar till att bibringa eleverna sådana med hänsyn till det praktiska livets krav erforderlig arbetsskicklighet, som kan vara ägnad att främja deras förhållanden att försörja sig själva, sedan de utskrivits från skyddshemmet.

Jämlikt beslut av stadsfullmäktige kommer i april 1927 att vid skyddshemmet upprättas en under lärlings- och yrkesskolestyrelsens förvaltning stående verkstadsskoleavdelning för undervisning i smides- och mekaniskt verkstadsarbete (jfr sid. 199).

Skyddshemmet får mottaga högst 60 elever. *Reglemente m. m.* Förnyat reglemente för Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba, fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1926. Instruktioner för vissa befattningshavare vid Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba, fastställda av skyddshemmets styrelse den 24 jan. 1921 och 2 mars 1922.

Stat år 1927. Utgifter: 125,489 kr.; inkomster: 80,449 kr. (därav statsbidrag 8,000 kr.).

Styrelse.

Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot; Molin, O. E., komminister.

Suppleanter: Nordström, A., byggnadsingenjör; Walin, Ingeborg M., konsulent.

Föreståndare (19).

Pehrling, A. M.; träffas säkrast 9—11.

Predikant

(550 kr.).

Swensson, S. E., komminister i Brännkyrka förs.

Läkare

(450 kr.).

Hulting, C. G.

Två *ämnslärare* (därav en vakant) (lön som folkskollärare, dessutom 540 kr.), två *yrkeslärare* (8), en *husmoder* (6), en *kokerska* (III a), ett *köksbiträde* (I b).

Dessutom för egendomens skötsel en *rättare*, en *trädgårdsmästare* och en *ladugårdsförman*.

Skyddshemmet för flickor.

Eknäs, Enköping; t. Upplands Vallby 3.

Vid sammanträde den 2 juni 1919 beslöt stadsfullmäktige inköpa egendomen Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län till skyddshem för flickor. Egendomen, belägen vid Mälaren, har en areal av omkring 28 har åker och 30 har skog. Skyddshemmet, som till en början sorterade under folkskoledirektionen (och dess särskilda barnavårdsnämnd), överflyttades fr. o. m. år 1926 till den nyinrättade barnavårdsnämnden. Det har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående samhällets barnavård meddela skyddsuppföstran åt vanartade flickor från Stockholms stad, vilka enligt beslut av barnavårdsnämnden skola till skyddshem överlämnas.

Högsta ledningen av skyddshemmets angelägenheter utövas av en av barnavårdsnämnden för två år i sänder utsedd styrelse, bestående av minst tre ledamöter med minst två suppleanter. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot. Den närmaste ledningen och skötseln av skyddshemmet och egendomen handhaves av en föreståndarinna. Skyddshemmet får mottaga högst 35 elever, vilka inom hemmet beredas skolundervisning och tillfälle till övningar i sådant praktiskt arbete, som kan främja deras duglighet för självförsörjning, sedan de lämnat skyddshemmet.

Reglemente. Förnyat reglemente för Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs, fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1926.

Stat år 1927. Utgifter 64,010 kr.; inkomster: 50,490 kr. (därav statsbidrag 5,250 kr.).

Styrelse.

Gerdin, E. I., rektor, ordf.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm., verkställande ledamot; Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru, vice ordf.

Suppleanter: Wahlberg, E. G. M., jordbrukskonsulent; Törnell, f. Weber, Gertrud, fru.

BvN.

Sekreterare.

Löfving, K. B. E. (se ovan sid. 204).

Redogörare.

Gustafson, J. A. T. (se sid. 68).

Föreståndarinna

(3,300 kr.).

Vakant, *tjfr.* Erici, Ester K.

En *lärarinna i lanthushållning* (3,180 kr.), en *lärarinna i kvinnlig slöjd* (2,880 kr.), en *lärarinna i hushållsgöromål* (2,400 kr.), en *biträdande lärarinna* (1,500 kr.).

Dessutom för gårdens skötsel en *rättare* och en *jordbruksarbetare*.

Familjevårdskolonien för psykiskt sjuka.

(Jfr sid. 126.)

År 1924 inrättade fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå vid Ledinge gård i Uppland ett centralhem för lindrigt sinnessjuka; å hemmet anställd sjukvårdspersonal hade även att övervaka hos enskilda familjer i trakten utackorderade sinnessjuka. Sedan utackorderingsbyrån införlivats med barnavårdsnämnden, förlades denna verksamhet provisoriskt under barnavårdsnämnden, men fr. o. m. år 1927 har familjevårdskolonien jämte centralhemmet uppförts å hälsovårdsnämndens stat och ställts under denna nämnds förvaltning. Expeditionsarbetet och utackorderingsverksamheten skötas emellertid såsom förut av barnavårdsnämndens utackorderingsavdelning. Se vidare under hälsovårdsnämnden (sid. 126).

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Stadshuset, 4 tr. (postadress: Stockholm 1);
t. >stadshuset>; expeditionstid: 9—4,30.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsdes med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinnande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadsskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållingsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte kontoret har

att utarbete och granska diverse register m. m. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges fentioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara åt dessa anförtrödd.

Efter den kommunala omorganisationen år 1920, varvid ledningen av kontorets verksamhet närmare anknyts till den centrala stadsförvaltningen, består kontorets styrelse av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen (stadssekreteraren) samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem supp-

Statk. leanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drätsel-nämndens revisorer.

Kontorets chef är en av styrelsen antagen direktör.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställt av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1927. Utgifter: 369,800 kr. (därav 16,000 kr. för året); inkomster: 1,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; mötning: tisdagar 2—3, övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

***Ekman**, V. R., direktör.

Övriga ledamöter.

Hildebrand, E., tf. kanslichef (självskr.).

***Linde**, N., förtroendeman.

***Oldenburg**, E., direktör.

Pettersson, H. V., kamrerare.

Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

Suppleanter.

***Wallin**, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Nordlund, K., förste folkskolinspektör.

***Söderholm**, A. H., järnvägstjänsteman.

Blomquist, O. G. A., revisor.

*En vakant.

Protokollsförare.

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

Räkenskaper och förvaltning granskas av drätsel-nämndens revisorer (se sid. 67).

Direktör (26).

Guinchard, A. J. J.; mötningstid: 9,30—10,30.

Direktörsassistent (22).

Leijonhufvud, S. S., frih. (allmänna ärenden och utredningar; avd. för statistiska förfrågningar och upplysningar; biblioteket; utdelning och byte av publikationer m. m.).

Aktuarier (20).

Asproth, J. K. (avd. för fattigvårds-, arbetsförmödlings-, brand- och ambulansstatistik; registratörs- och redogörarexpeditonen; arkivet m. m.).

Själänder, V. (avd. för bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa specialutredningar m. m.).

Moosberg, R. W. (avd. för hälsovårdsstatistik jämte befolkningsstatistik, renhållningsstatistik m. m.).

Larsson, G. A. (avd. för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom diverse registerarbeten m. m.).

Biträdande aktuarier

(7,920—6,900 kr.).

Silén, K. G. (avd. för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik m. m.).

Löfquist, T. H. F.

Två amanuenser (6,300—3,300 kr.).

Första assistenter (11).

Ohlson, Helfrid I. A. (hälsovårdsavd.); **Carlsson**, Ester F. (fattigvårdsavd.); **Gustafson**, Anna T. (årsboksavd.); **Larsson**, E. B. (Brita) (registratörs- och redogörarexp.); **Wagner**, f. Sandstedt, Astrid W. (biblioteket); **Sundström**, Klara S. (handboksavd.); **Lundholm**, f. Ekdahl, A. K. (Stina) (ej å stat; hos direktören).

Fjorton andra assistenter (7), sex kontorsbiträden (5) samt välande antal extra biträden (3,300—1,860 kr.).

Vaktmästare (7).

Lundman, J. H.

En vaktmästare (6).

Stockholms stadsbibliotek.

Biblioteksstyrelsen.

Adress och telefon: se nedan sekreteraren och stadsbiblioteket.

Frågan om inrättande av ett stadsbibliotek i Stockholm framfördes första gången i en hos stadsfullmäktige den 15 nov. 1909 väckt motion om centralisering av huvudstadens biblioteksväsen genom upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialer i olika delar av staden. Med anledning av motionen tillsatte stadsfullmäktige 1910 en kommitté för frågans utredning. Kommittén avgav den 21 sept. 1912 sitt betänkande (Bih. nr 158 för 1912), vari den framlade ett detaljerat förslag till upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialbibliotek, varjämte hemställdes, att stadsfullmäktige ville anvisa den då förestående utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för ett stadsbibliotek i enlighet med förslaget. Sedan stadsfullmäktige emellertid disponerat utdelningen ur Forsgrénka fonden på annat sätt och ett framkommet förslag att till hugfästade av minnet av stadsfullmäktigeinstitutionens i Stockholm 50-åriga tillvaro 1913 anvisa 100,000 kr. till inrättande av ett centralbibliotek för huvudstaden icke kunde förverkligas, låg frågan nere till 1915, då, i samband med påtänkt nybyggnad för Stockholms borgarskola, förslag väcktes om att i en sådan byggnad, avsedd att uppföras för genom lotteri anskaffade medel, inrymma även kommunalt centralbibliotek och gymnastikhus. Med gillande av planen beslöt stadsfullmäktige 1916 att för ändamålet upplåta tomt i kv. Träskfloden, hörnet av Karlavägen och Birgerjarlgatan. År 1917 framställdes vidare förslag om dels att anvisa den nya utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för det föreslagna stadsbiblioteket, dels att anslå den till det av borgarskolan planerade byggnadsföretaget. Innan frågan förekom till avgörande, meddelade emellertid styrelsen för »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse», att den — på förslag av sin ordf., bankdirektör K. A. Wallenberg — beslutat att till uppförande av ett Stockholms stadsbibliotek bidraga med ett belopp av en miljon kr., under förutsättning bl. a. att till samma ändamål ansloges de tillgängliga medlen från Forsgrénka fonden samt att stadsfullmäktige upplåte sådan tomt, att byggnaden kunde uppföras fristående och med utrymme för eventuellt behövlig tillbyggnad. På grund av detta erbjudande uppdrog stadsfullmäktige den 27 juni 1918 åt en kommitté att uppgöra förslag till byggnad för ett stadsbibliotek samt att i övrigt förbereda ärendet. Den 21 juni 1920

beslöt stadsfullmäktige dels att mottaga den erbjudna donationen å en miljon kr., dels att för stadsbiblioteket upplåta tomtutrymme av angiven beskaffenhet, dels ock att till uppförande av stadsbiblioteket anslå den till utdelning disponibla avkastningen av Forsgrénka fonden (575,000 kr.) jämte därå sedan den 27 juni 1918 upplupna räntor. Stadsbiblioteks-kommittén avgav den 22 febr. 1922 sitt slutbetänkande (Bih. nr 51 för 1921), vari föreslogs, att för stadsbibliotekets huvudbibliotek tomt skulle upplåtas i kv. Bryggpannan i hörnet av Sveavägen och Odengatan, samt att byggnad för huvudbiblioteket där skulle uppföras och inredas i huvudsaklig överensstämmelse med av kommittén framlagt förslag. Förslaget förutsatte även, att vissa hittills utgående anslag till andra bibliotek skulle indragas eller reduceras, i den mån den kommunala biblioteksverksamheten komme att igångsättas. Sedan av ekonomiska skäl en avsevärd reduktion av kommitténs förslag företagits, föreslog stadskollegiet, som ansåg, att kommitténs förslag i dess sålunda överarbetade skick vore väl ägnat att ligga till grund för en nyorganisation av Stockholms biblioteksväsen, att det vidare arbetet med de föreliggande planernas realiserande skulle anföras åt en särskild biblioteksstyrelse. Samtidigt med framläggandet av detta förslag hemställde kollegiet, att en del av 1923 års utdelning ur Forsgrénka fonden skulle anslås till stadsbibliotekets uppförande. Då emellertid detta förslag ej vann stadsfullmäktiges bifall (jfr sid. 73), erbjöd sig »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse» att ställa till förfogande ett ytterligare belopp av intill 130,000 kr. för stadsbiblioteksbyggnadens uppförande enligt föreliggande förslag, under förutsättning att stadsfullmäktiges beslut angående byggnadens uppförande fattades under år 1923 samt att arbetet påbörjades senast den 1 maj 1924 (denna senare tidpunkt blev sedermera med stiftelsens medgivande något framflyttad). I samband med mottagandet av den erbjudna donationen beslöt stadsfullmäktige den 23 april 1923 att tillsätta en *Stockholms stads biblioteksstyrelse*. Den 17 dec. 1923 beslöt stadsfullmäktige dels att för det beslutade stadsbiblioteket ställa till biblioteksstyrelsens förfogande erforderligt tomtutrymme i kv. Bryggpannan, dels uppdraga åt biblioteksstyrelsen att, med användning av härför förut använt medel, å det tomtområde i nämnda kvarter, som av fastighetsnämnden komme att anvisas, uppföra huvudbyggnad för stadsbiblioteket i enlighet med av biblioteksstyrelsen framlagt förslag (se Utl. nr 364 och 365 för 1923). Då de anvisade donationsmedlen sedermera

Sb.

på grund av stegrade byggnadskostnader visade sig ej förslå till täckande av kostnaderna för biblioteksbyggnadens uppförande, beslöt stadsfullmäktige den 4 maj 1925, att för ändamålet finge disponeras 1926 och 1927 års behållna avkastning av B. A. Danelii donationsfond (se sid. 73) till ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr.

De för stadsbibliotekets uppförande nödiga planeringsarbetena påbörjades i juni 1924. Överflyttningen av böcker och personal till den uppförda nybyggnaden påbörjades i februari 1927. Biblioteket beräknas kunna öppnas för allmänheten hösten 1927.

Under år 1927 torde jämväl tre filialer till stadsbiblioteket komma att upprättas i olika delar av staden. Från tidpunkten för stadsbibliotekets öppnande skola med detsamma införlivas folkbildningsförbundets bibliotek (se sid. 309), Stockholms arbetarbibliotek (se sid. 309), Stockholms barn- och ungdomsbibliotek (se sid. 309) samt Gustav Vasa församlingsbibliotek (se sid. 360).

Enligt den av kungl. maj:t den 8 juni 1923 fastställda instruktionen skall biblioteksstyrelsen handhåva förvaltningen av stadsbiblioteket och därmed sammanhängande ärenden rörande stadens biblioteksväsen ävensom de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Styrelsen biträdes vid förvaltningen av stadens biblioteksväsen av stadsbibliotekarien.

Biblioteksstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, som jämte fyra suppleanter väljas av stadsfullmäktige. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid styrelsens sammanträden äger stadsbibliotekarien att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Styrelsens förvaltning granskas årligen av tre revisorer, som, jämte två suppleanter, utses av stadsfullmäktige.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads biblioteksstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 8 juni 1923.

Stat år 1927. Utgifter: 532,200 kr.; inkomster: 3,500 kr.

Biblioteksstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 2—3, övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Kreüger, H., professor.

Övriga ledamöter.

*Andersson, P., överlärare, stadsfullm.

Borge, O. F., fil. dr.

Hedström, J. S., rektor.

Suppleanter.

*Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru.

*Holmdahl, O. S., lektor, stadsfullm.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare.

Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Styrelsens arbetsutskott.

Larsson, O. E., ordf.; Kreüger, H.

Suppleanter: Andersson, P.; Magnuson, P. K.

Delegerade för bokinköpen.

Larsson, O. E.; Holmdahl, O. S.

Sekreterare

(1,980 kr.).

Tynell, K. O. L., tf. förste bibliotekskonsulent i skolöverstyrelsen; adress: Hjärnegatan 10, C; t. 311 60 (under tjänstgöringstid »skolöverstyrelsen»); mottagningstid: 5,15—5,45 e. m.

Biblioteksstyrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Andersson, J. Eric, spårvägsman.

Juhlin Dannfelt, f. Gentile, Brita E., fru, stadsfullm.

Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

Suppleanter:

Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.

Lundström, P. J., tryckeriföreståndare.

Stadsbiblioteket.

Stadsbiblioteksbyggnaden, Odengatan 45, Va.; t. Vasa 69 44, Vasa 69 58, Vasa 167 40, Vasa 167 41, Vasa 167 42.

Stadsbibliotekarie (26).

Hjelmqvist, J. F. B.; mottagningstid: 10—11.

Förste bibliotekarier (22).

Carlsson, A. B.; Holmberg, A.

Andre bibliotekarier

(6,000 kr.).

Linder, I. G. M. (Greta); Lundberg, Hildur C.;

Åhlander, F. E.; Kolmodin, O. T.

Första assistenter

(3,300 kr.).

Bennet, G. Elisabeth; Gavellius, G. L. Elisabet;

Åkerman, O. B.; Forsman, E. K. (Karin); Lander-

gren, f. Grund, Anna E. B.; Larsson, Hanna M.

Åtta andra assistenter (2,460—2,280 kr.),

tio tredje assistenter (1,980 kr.), en bok-

bindare (2,400 kr.).

Vaktmästare

(2,280 kr.).

Cronvall, M.; Karlsson, S. O.

En maskinist (2,880 kr.), fyra vaktmästarbiträden (1,440—1,200 kr.).

Övriga till undervisningsroteln hörande institutioner.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

*Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»
(jfr nedan, sekreteraren).*

I en år 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken m. m. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté för frågans närmare utredning. Kommittén avgav i november 1917 sitt betänkande (Bih. nr 141 för 1917). Vid behandling av detta betänkande beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommitterade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i frågor rörande bl. a. Stockholms natur, naturminnen och parkväsen, staden tillhöriga konstverk, utsmyckning av byggnader, gator, torg m. m., skyltanordningar, uppställande av kiosker, stånd och mindre byggnader, namn på gator, torg, byggnader m. m., skolundervisning och annat upplysningsarbete i fråga om naturskydd och skönhetsvård, stadens samlingar av konst, konstindustri och konsthantverk samt andra liknande frågor, som hänskjutas till rådets bedömande. Åt de kommitterade gavs tillika i uppdrag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet och till utgiftsstat efter den erfarenhet, som kunde vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet beslöt år 1919 att antaga namnet »*Rådet till skydd för Stockholms skönhet*». Skönhetsrådet framlade år 1920 för stadsfullmäktige ett förslag till instruktion för rådet, men detta förslag har ännu ej föranlett någon åtgärd från stadsfullmäktiges sida. I rådets stat för år 1927 ingå bl. a. utgifter för utredningar och arkitekturarbeten, tävlingar, upplysningsverksamhet, inspektionsresor m. m.

Första val av ledamöter i rådet ägde rum den 17 dec. 1918, sedan dessförinnan förslag inhämtats från olika sakkunniga myndigheter och korporationer å till ifrågakvarande uppdrag lämpliga personer. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 nov. 1920 skola rådets ledamöter och

suppleanter hädanefter utses för två år i sänder, varvid hälften (eller antalet närmast hälften) avgår varje år.

Stat år 1927. Utgifter: 16,000 kr.

Ledamöter.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., vice ordf.; ***Curman**, J. S., riksantikvarie, ordf.; ***Elméus**, C. K. J., arkitekt, stadsfullm., kassaförvaltare; **Hallström**, G. A., konstnär; ***Hjortzberg**, G. O., professor; ***Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör; **Ström**, O. F., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Sernander, J. R., professor; ***Johnsson**, I. V., skulptör.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Olsson, A. V. M., professor; Alberget 5, Djurgården, *Ö.Dj.*; t. Östern. 51 99.

Liljevalchs konsthall.

Djurgårdsvägen 60, Ö.Dj.; t. 727 75.

Sedan grosshandlaren C F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo befogenhet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstatställningar. Donationen gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätsel-nämndens första avdelning att med utredningsmännen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt detta avtal, som avslöts den 26 maj 1914, skulle konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av fyra personer (däraf en intendent för byggnaden), utsedda av drätsel-nämndens första avdelning; dock skulle utredningsmännen första gången äga utse intendenten och ytterligare

Lk. en ledamot. På framställning av utredningsmännen beslöt emellertid drätselnämndens första avdelning den 2 jan. 1915, att styrelsen till en början (t. o. m. år 1917) skulle bestå av fem personer, varav tre skulle utses av avdelningen och två av utredningsmännen, varjämte intendenten finge utses av styrelsen utom dess krets. Därefter skulle samtliga styrelsens ledamöter utses av drätselnämnden. Genom en ändring i avtalet den 9 mars 1920 har drätselnämnden[s första avdelning] erhållit rätt att bestämma antalet ledamöter och tillsvidare fastställt detsamma till sju. De utses fr. o. m. år 1927 för en tid av två år i sänder. Av ledamöterna skall minst en vara konstnär; intendenten utses av styrelsen inom eller utom dess krets.

Konsthallen togs i bruk våren 1916.

Stat år 1927. Utgifter: 135,806 kr. (därav återbetalning av tidigare med uttaxerade medel

täckta brister 48,866 kr.); inkomster: 135,306 kr. (därav överskottsmedel från föregående år 69,106 kr.).

Styrelse.

H. K. H. Prins Eugen, ordf.; **Eriksson**, Chr., bildhuggare; **Johanson-Thor**, T. E. N., konstnär; **Kinander**, C. E., direktör; **Lamm**, H. F., grosshandlare; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; **Laurin**, T. O., direktör.

Intendent

(10,500 kr.).

Strindberg, S.

En *bokförelserka* (3,480 kr.), en *kassör-ska* (3,060 kr.), en *tillsyningsman* (3,480 kr.), två *vakter* (2,880—2,400 kr.) samt extra *vakter*.